

## Fogyasztóvédő Alapítvány Heti sajtószemle 2021. 7. hét

### 117 perc: Bognár Lajos

Egyre többen térnek át a világon a vegetáriánus étkezésre, ami azt jelenti, hogy a hús mellett alternatív fehérjepótlásra kell fordítaniuk a figyelmüket, merthogy egyáltalán nem mindegy, hogy mit eszünk akkor, amikor a húst és a tejtermékeket szeretnénk valamivel helyettesíteni. Nagyon sokféle lehetőség van, de nem biztos, hogy mindegyiket jól ismerjük és mindegyik alkalmas erre. Úgy tűnik, hogy egyre inkább a fenntartható és alternatív élelmiszer-termelési és fogyasztási megoldásokat kell alkalmaznunk, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalban azonban egy újfajta komplex megközelítéshez egy alapos vizsgálatot is hozzárendelnének. Ez pontosan miben áll, és az alternatív fehérjefogyasztásban milyen kockázatok rejlenek? Ezekről is kérdezi Görög Mása műsorvezető Bognár Lajos országos főállatorvost. Címkék: Bognár Lajos országos főállatorvos, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, NÉBIH, alternatív fehérjeforrások, vizsgálat, túlzott szójafogyasztás, fitoösztrogén, állati fehérje, minőségbiztonság, allergéntartalom, élelmiszer-előállítás, fenntarthatóság, környezetvédelem, növényi fehérjék

[Eredeti](#)

(Civil Rádió, 2021. február 15., hétfő, 08 óra)

### Bezárt vágóhidak

Újabb vágóhidat zárt be a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, ezúttal Hajdú-Bihar megyében. Az akció egy országos ellenőrzéssorozat része, ennek során a hazai szarvasmarha-vágóhidakat vizsgálják meg a szakemberek. Szerencsére az intézmények legnagyobb része nem kifogásolható, viszont a néhány negatív példa igazán elborzasztó. Ezeket a helyeken vizsgálják azt is; elmaradt-e eddig a rendszeres helyi felügyeletvizsgálat, hiszen ilyen rossz állapotuk nem két nap alatt alakulnak ki. A bezárt vágóhidak büntetésre számíthatnak, és csak akkor nyithatnak ki újból, ha orvosolják a talált problémákat. Címkék: Helik Ferenc, higiénia, dokumentáció.

[Eredeti](#)

(Kossuth Rádió, 2021. február 15., hétfő, 05 óra)

# FOMO ÉS TÁRSAI: VÁSÁRLÁSFOKOZÓ PSZICHOLÓGIAI "FEGYVEREK"

(2021/1-2)

## JOGSZERŰ A VÁSÁRLÓ PSZICHOLÓGIAI BEFOLYÁSOLÁSA?

Az elmúlt időszakban szinte hetente olvashattunk a Gazdasági Versenyhivatal online piacterekről szóló döntéseiről és a kiszabott milliárdos gigabírságokról: érdemes lehet ezek hátterét közelebbről is megvizsgálni. A versenyhatóság digitális stratégiája szerint fogyasztói szemszögből a digitalizáció lényege abban áll, hogy még több lehetőséget teremt a személyre szabott vásárlás élményére. Ez első pillantásra vonzó jövőképnek tűnik: de vajon tényleg ennyire egyszerű lenne a helyzet? Mire vélhető akkor a sok súlyos bírság?

Egyre több fogyasztó lép ki a digitális piacterekre, még akkor is, ha szíve szerint maradna a megszokott hagyományos közegben. A pandémia hullámai nyilvánvalóan fel is gyorsították a halogatott váltásokat. Az online gazdasági környezet fejlődése eközben egyre újabb üzleti modelleket, kapcsolattartási formákat és marketingtartalmakat hoz magával. A neuromarketingen, a széles körű adatelemzésen és algoritmikus profilalkotáson alapuló kereskedelem korszakába léptünk. A fogyasztói profilokon alapuló, testreszabott ajánlatok igyekeznek a legrövidebb utat megtalálni a reklámzajon át a fogyasztó figyelméhez.

Néhány alapkérdés is teljesen új fénybe került az új környezetben. Reklámozóként és kereskedőként szinte létfeltétellé vált annak megismerése, hogyan működik valójában a fogyasztó.

## NEM MIND WEBSHOP, AMI ANNAK LÁTSZIK?

Érdekes kiindulópont, hogy a jogalkotó egy elképzelt átlagfogyasztót állít mérceként, akiről azt feltételezi, hogy ésszerűen tájékozódik, valamint figyelmesen és józan körültekintéssel jár el.

Könnyen kiderülhet azonban, hogy a digitális térben ez az egyébként "tökéletesen működő" fogyasztó akár még abban is tévedhet, hogy egyáltalán webshop-e az, ahol vásárol vagy sem. A közelmúlt egyik versenyhatósági döntése arra hívta fel ugyanis a figyelmet, hogy nagy különbség van az "online bevásárlás" és az "igazi webshopok" üzleti modellje között. A legfontosabb eltérés, hogy az online bevásárlás esetén bizonytalan a kijelölt árucikkek elérhetősége. A webshopban az aktuálisan elérhető termékekből az ott megjelölt feltételek mellett rendelést adunk le. Az online bevásárlásnál azonban a "tényleges bevásárlás" akár napokkal később, a kiszállítás időpontjában történik meg, az aktuális árakon és az aznapi készlet erejéig.

A döntés alapján még a "tökéletes" fogyasztó sem lehet eleve tisztában azzal, hogy az egyébként webshopkörnyezethez hasonló felületen más feltételek érvényesülnek. Váratlanul éri, ha nem kapja meg a kért termékeket, vagy ha a leszállított árukat még át is kell válogatnia. A kereskedő ugyanis a készletből hiányzó termékeket az általa kiválasztott helyettesítő termékekkel pótolta, így ha a fogyasztó nem értett egyet az így kapott pótlással, azt a kiszállításkor vissza kellett adnia. Az online vásárlási környezet megtévesztő jellege éppen attól az előnytől fosztja meg a vásárlót, amely egy online vásárlástól alappal remélhető: a kínálatból általa kiválasztott termék (sőt akár akciós kedvezmény) időkímélő megszerzésétől.

## MIT - HOL - MENNYIÉRT?

Az online kiválasztási folyamatot mind szélesebb körben segítik a digitális összehasonlító eszközök. Ezek olyan online fórumok, amelyeken több kereskedő, szolgáltató kínálata közvetlenül egyesül. A közvetítő szerepet betöltő piacterek - így például az utazás- és

szállásfoglaló oldalak vagy az e-kereskedelmi platformok - üzemeltetői az összkínálatban való eligazodás érdekében olyan funkciókat alakítanak ki, melyek segítik az ott elérhető termékek és szolgáltatások összehasonlítását.

E téren sem olyan egyszerű azonban a fogyasztók dolga, mint azt elsőre gondolnánk. A versenyhatósági döntések azt mutatják, hogy itt is találkozunk olyan, korábról már jól ismert megtévesztő magatartásokkal, mint az ingyenességre, az árak és kedvezmények mértékére vonatkozó állítások vagy a díjakkal és költségekkel kapcsolatos tájékoztatások hiányosságai.

#### FOMO ÉS TÁRSAI: ÚJ SZEMPONTOK A JOGI ÉRTÉKELÉSBEN?

A megtévesztés mellett azonban mind nagyobb hangsúlyt kapnak az úgynevezett agresszív magatartások, így különösen az ügyleti döntést befolyásoló sürgető üzenetek. A lemaradástól való félelem (FOMO, "fear of missing out") azok közé a tényezők közé tartozik, amelyek fokozhatják egy kereskedelmi üzenet meggyőző erejét. A sürgető üzenetek kiindulópontja egyfajta hiány megfogalmazása vagy pedig az időben vagy mennyiségben korlátozott kínálatra történő utalás. Ez egyfajta vélt vagy valós versenyhelyzet kialakítása révén közvetlenül hat a fogyasztói döntésekre, a kutatások szerint ugyanis a korlátozott rendelkezésre álló javakat hajlamosak vagyunk öntudatlanul is többre értékelni. A szűkös elérhetőség üzenete tehát könnyen megzavarhatja a fogyasztókat. Megakadályozhatja őket ugyanis abban, hogy a versenytárs online piacterekre is ellátogassanak, vagy akár az adott platformon maradván a keresési szempontjainak egyébként megfelelő, további találatokat is megvizsgálják, esetleg közvetlenül egyeztessenek az adott kereskedővel. A hiány kezelése még inkább előtérbe került a pandémia első hullámában, amikor a fogyasztói társadalomban felnőtt generációk gyakorlatilag először találkoztak ezzel a jelenséggel.

Külön tudományág, a neuromarketing vizsgálja a kapcsolatot a fogyasztói viselkedés és az idegrendszer működése között, hogy ezáltal a marketingingerek fogyasztókra gyakorolt élettani és érzelmi hatásai jobban megérthetők legyenek. De ismeri-e a fogyasztó önmagát? Ha el akarjuk kerülni a kellemetlen meglepetéseket, nemcsak az a feladat mindannyiunk számára, hogy megismerjük az online értékesítés logikáját. A gyorsan változó üzleti modellek világában talán még fontosabb, hogy alaposabb fogyasztói önismeretre tegyünk szert.

A FOMO háttérében álló hiánytorzítás (scarcity bias) is olyan magatartásminta, amely döntéseinket öntudatlanul jellemzi. Emellett a viselkedési közgazdaságtan számos más tudattalanul működő viselkedésmintát tárt fel: a "tökéletes" fogyasztó sem száz százalékosan informált, a bizonytalanságot és az idegrendszerét érő befogadhatatlan mennyiségű információt pedig torzítások, előítéletek segítségével dolgozza fel. Amikor azonban feltárható, hogy valamely kommunikáció erre a jelenségre épít, azzal visszaél, az kiválthatja a jogi beavatkozást.

Elkerülhetetlenné vált, hogy a fogyasztói viselkedést vizsgáló tudományágak aktuális ismeretei teret kapjanak a jogi érvelésben, hiszen önmagában a jog eszközeivel nehéz jól leírni a fogyasztó döntéseit és értékelni a digitális környezet hatásait. A versenyhatósági döntésekben már meg is jelentek ezek a tudományos eredmények. Ezek a nagy publicitású döntések azért is jelentősek, mert ezek révén is egyre több fogyasztó ismerheti meg az új kommunikációs és üzleti módszerek szerepét, és ha kételye támad, megkeresi a versenyhatóságot.

A neuromarketingen, a széles körű adatelemzésen és algoritmikus profilalkotáson alapuló kereskedelem korszakába léptünk.

Megjegyzés: A cikk az *Üzlet&Pszichológia* legutóbbi számában jelent meg. A szerző Réti, Várszegi és Társa Ügyvédi Iroda PwC Legal munkatársa.

DR. FIRNIK SZ JUDIT LL.M, SZENIOR ÜGYVÉD

[Eredeti](#)

(Store Insider, 2021. február 15., hétfő, 50+51. oldal)

## **INTERJÚ Jó boltot csinálhatnak**

Február 12-én jelent meg a Magyar Közlönyben a kistélepülési üzletek támogatásáról szóló kormányrendelet. Cseresnyés Péter kereskedelempolitikáért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkárt - aki maga is részt vett az előkészítésben - kérdeztük a támogatás hátteréről, részleteiről.

A falusi kisboltok nagy lehetősége

Beszélgetés Cseresnyés Péter államtitkárral a 45 milliárdos keret felhasználásáról

NAGYKANIZSA Az elmúlt hetek bejelentései, sajtóhírei után február 12-én a Magyar Közlönyben hivatalosan is megjelent a kistélepülési üzletek támogatásáról szóló kormányrendelet. Cseresnyés Péter kereskedelempolitikáért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkárt - aki maga is részt vett a rendelet előkészítésében - kérdeztük a támogatás hátteréről, részleteiről. De elsőként arról, miért került most előtérbe a kiskereskedelem támogatása.

- Már régóta napirenden volt a kistélepülési bolthálózat megtartásának, fejlesztésének ügye - szögezte le Cseresnyés Péter, aki hozzátette: reményeik szerint a hosszú előkészítő munka után olyan rendeletet sikerült megalkotni, ami jelentősen hozzájárul majd a falvak lélekmegtartó erejéhez. - A támogatási program elindításának okai között először is meg kell említenünk a koronavírus-járványt, amely egyrészt saját maga is generált megoldandó gazdasági kihívásokat, másrészt felszínre hozott számos, eddig is létező, lappangó kérdést, többek között a vidéki kiskereskedelem helyzetét is. A kiskereskedelem az egész nemzetgazdaság szempontjából húzóágazat volt 2010 óta, az éves forgalom 2020 decemberéig 43 százalékkal bővült, ami európai szinten is kiemelkedő. Ebből a növekedésből azonban arányaiban kevesebbet profitálhattak azok, akik a kistélepülési napiárucikk-ellátás csöppet sem könnyű terepén állnak helyt. Nem véletlen, hogy elvétve találunk a falvakban multinacionális szereplőt, a községek ellátása egy olyan feladat, amit nekünk, magyaroknak saját magunknak kell megoldani. A számok azt mutatják, hogy benne van a levegőben egy ellátásbiztonsági kihívás kialakulásának a lehetősége, különösen a 2000 főnél nem nagyobb lakosságú falvak esetében, ennek elébe kell mennünk. Az erre irányuló szakpolitikai elképzelések huzamosabb ideje formálódtak, hosszas kereskedelempolitikai előkészítő munka előzte meg e program kihirdetését. A megfelelő kiskereskedelmi ellátás azonban olyan kardinális kérdés, hogy a kormány azt a szűkebb szakpolitikai keretek fölé emelte, és az elmúlt évtizedek egyik legnagyobb társadalompolitikai vállalása, a Magyar Falu Program egyik pillérévé tette. A pandémia most különös hangsúlyt és jelentőséget ad ennek az intézkedésnek, ugyanis a legkisebb településeken olyan boltokról beszélhetünk, amelyek a járvány nélküli, normális forgalom mellett is a pénzügyi fenntarthatóság határán táncoltak. Ezekre a boltokra azonban szüksége van a társadalomnak, mert hiába visz egy településre jó út, összehangolt tömegközlekedés, hiába támogatja a letelepedést a falusi csok, hiába őriztük meg az óvodákat, iskolákat, ha nem lehet jó színvonalon, helyben beszerezni a mindennapok fogyasztási cikkeit, például az élelmiszereket vagy a tisztítószerket, mindez kevésnek bizonyulhat. Nem is szólva arról, hogy a boltoknak milyen jelentős

közösségszervező, közösségfenntartó ereje lehet, összekötve egymással az embereket, a településrészeket, az információs csatornákat.

- A támogatási program tehát egyfajta mentőöv a falvak és a falusi boltok számára?

- Fogalmazzunk úgy, hogy új esélyt akarunk adni a kistelepülési boltoknak, egy ugródeszkát, amin lendületet vehetnek az eredményes, felívelő folytatáshoz. A támogatási program kulcsszavai a hatékonyság, a szolgáltatási színvonal emelése és a közösségek megőrzése. Arra kap lehetőséget minden egyes, sikeresen pályázó, támogatásban részesülő üzlet, hogy vállalkozása számára megteremtse a legkorszerűbb, legnagyobb hatékonyságot, legalacsonyabb üzemeltetési költséget biztosító adottságokat és körülményeket, valamint lehetőséget kapnak arra is, hogy a bevett bolti áru kínálat mellett további szolgáltatásokkal is vonzerőt gyakorolhassanak a település lakóira, a közösség vásárlóerejéből minél nagyobb hányadot csatornázza be saját kasszájukba. Azt, hogy a támogatási lehetőséggel valóban azok a vállalkozások élhessenek, amelyek akarnak és tudnak is tenni a vidéki ellátásbiztonságáért, az fogja biztosítani, hogy a forrásokat csak 2000 főnél nem nagyobb települések működő boltjaira, vagy 2000 főnél nem nagyobb, működő bolttal egyáltalán nem rendelkező településeken újonnan elindítandó üzletekre lehetséges fordítani. A támogatás igénybe vételére pedig számos, az uniós joggal összeegyeztetett jogcím áll a pályázók rendelkezésére. A pályázatban közreműködő állami szereplők mindezekről egyértelmű tájékoztatást fognak adni.

Előnyt élvez, aki közösségi teret is kialakít a bolt felújítása, bővítése során

- Az említett üzletekre pontosan milyen összegű támogatásokat fordíthatnak majd a pályázók, és milyen célokat valósíthatnak meg ebből?

- Az igénybe vehető beruházási támogatások a célok széles körét szolgálhatják, a szabályozás ebből a szempontból kifejezetten rugalmas, a felhasználás pedig a helyi igények szerint finomhangolható. Egy-egy üzletre, elvi számítások alapján akár 60-70 millió forint körüli összeget is igényelhetnek a pályázók. Hangsúlyozom, hogy ez vissza nem térítendő forrás. A támogatást igénylő egyéni vállalkozók, gazdasági társaságok vagy szövetkezetek az üzlet működésére szolgáló ingatlan vásárlásához legfeljebb 5 millió forintot igényelhetnek, legfeljebb az ingatlan vételárának 50 százalékáig, azaz 10 millió forint értékhatárig a program fedezi az ingatlan vételárának a felét. Meglévő üzletek korszerűsítésére, vagy új üzletek felépítésére akár 50 millió forintot is kérhetnek a boltosok, 80 százalékos támogatási intenzitás mellett, azaz egy 62,5 millió forintos teljes beruházási költség esetén az állam 50 millió forintot átvállal a munkálatok költségeiből. E forrás szinte bármilyen célra fordítható, ami hozzájárul a korszerű, hívogató, takarékos üzlethelyiségek kialakításához: új épület építése, meglévő teljes felújítása, bővítése, épületgépészeti korszerűsítése, akadálymentesítés egyaránt megvalósítható ennek terhére. Hosszú távon számolunk ezeknek a boltoknak a további működésével. Cserébe elvárjuk az igényes, egyszersmind a településképi arculati szabályokkal összhangban álló megjelenést, a község fényének emelését. Az üzletek felszerelésére, illetve a szakmai előmenetelt segítő képzések költségeire további támogatást hívhatnak le a pályázók: 75 százalékos állami finanszírozás mellett legfeljebb 12 millió forintot. Ezt új, energiahatékony hűtőberendezésekre éppúgy fordíthatják, mint klimatizálásra, polcokra, bevásárlókosarakra, vagy éppen a korszerű üzletvitelhez elengedhetetlen számítástechnikai eszközök, szoftverek, digitális szolgáltatások igénybevételére. Az eszközbeszerzést és a képzéseket ügyesen kombinálva akár az üzleten kívüli vásárlás terepére is beléphetnek e források révén azok a pályázók, akik ezt az összeget innovatívan használják fel.

- Valóban jelentős összeg ez egy kistelepülési üzlet számára. Eszerint a 45 milliárdos keret számos üzlet nagy volumenű támogatását fogja lehetővé tenni. Támaszt-e elvárásokat a kormány a támogatott üzletek felé

- A következmények és felelősségvállalás nélküli pénzosztogatás 2010 óta nem jellemző Magyarországon. Természetesen vannak elvárások a boltok felé, és vannak olyan kérdések, amelyeket inkább kölcsönösen előnyös lehetőségnek neveznék, mint kötelezettségnek. Az egyik elvárásunk, amint azt már említettem is, a támogatásban részesült üzletek jó karban tartása, környezetének, megjelenésének rendezettsége. Azt szeretnénk, hogy a támogatott üzletek becsületére váljanak annak a falunak, annak a településképnek, ahol a lakók vásárlásaira számítanak. A másik elvárásunk, hogy a kiskereskedelmi ellátás színvonala elérje az elvárható sztenderdeket. Ennek érdekében megegyezünk a támogatott üzlettel a heti nyitvatartási időben, illetve a forgalmazott árucikkek körében és azok mennyiségi mutatóiban. A harmadik elvárásunk pedig, hogy a felújított boltokat az imént elmondott feltételeket betartva legalább 5 éven át működtessék azok, akik támogatásban részesültek. Ezenfelül pedig vannak olyan lehetőségek, amelyek megragadására ösztönözzük az üzletek üzemeltetőit. Fontosnak tartjuk, hogy a kis üzletek ne csak mint a napi fogyasztási cikkek rugalmas rendelkezésre állását biztosító egységek, hanem mint közösségszervező találkozási pontok is funkcionáljanak a községek életében. Éppen ezért a pályázatok elbírálása során előnyt fog élvezni az, aki vállalja legalább 6 főt befogadni képes közösségi tér, pihenőhely létesítését is. Ez akár kiegészítő szolgáltatások, kis kávézó, büfé működtetéséhez is megfelelő háttérrel adhat, ami további forgalmat generál. A nemzetközi példák is azt mutatják, és mi is úgy gondoljuk, hogy a falusi kiskereskedelem jövőképe egyik pillére a szolgáltatások integrálása, a helyi szolgáltató központok létrehozása. A támogatási kondíciók között így kifejezetten ösztönözzük a kistelepülési üzleteket arra is, hogy lehetőség szerint törekedjenek partnerré válni a Magyar Postával, illetve - ahol nincs közforgalmú gyógyszertár - a vény nélkül kapható gyógyszerek forgalmazását lehetővé tevő megállapodás megkötésére valamelyik környékbeli patikával. Ez a megoldás mind bevételi, mind látogatottsági oldalon képes megerősíteni a boltok helyzetét, egyúttal egyszerűsítve a lakosság hozzáférését ezekhez az alapvető szolgáltatásokhoz.

- Mennyiben jelenthetnek ezek a beruházási támogatások hosszú távú segítséget, megoldást a boltok számára? A fenntartás, a működés költségeihez is lehetséges támogatást kérni, például a munkaerő-költségek csökkentése érdekében?

- Természetesen igen, a támogatásra jogosult üzletek legfeljebb két évig két alkalmazott után igényelhetnek a munkabérhez kapcsolódó, munkáltatót terhelő közterhek összegének megfelelő mértékű támogatást. Ez a felújításokkal, korszerűbb eszközök beszerzésével elérhető hatékonyságnöveléssel, megtakarításokkal együtt kellő alapot biztosíthat az üzletek jövedelmezőségének jelentős javításához. Ez a támogatási forma önmagában két évig vehető igénybe, ezt követően egészen a beruházás fenntartási időszakának végéig legfeljebb egy fő után élhetnek ezzel a lehetőséggel a vállalkozások. Összességében tehát a 2000 főnél kisebb települések boltjai egy nagy, úgy is mondhatjuk, történelmi esélyt kaptak a kormánytól arra, hogy megújuljanak, modernizálódjanak, és megalapozzák saját maguk, meg a nekik otthont adó község fenntarthatóságát, megmaradását. Bízom benne, hogy a lehető legtöbben élni is fognak ezzel a lehetőséggel.

Cseresnyés Péter: A kistelepülések boltjai történelmi esélyt kapnak a megújulásra, modernizációra

A falusi kisboltoknak akár közösségépítő szerepe is lehet a jövőben

PÁSZTOR ANDRÁS andras.pasztor@zalaihirlap.hu

[Eredeti](#)

(Zalai Hírlap, 2021. február 16., kedd, 1+5. oldal)

## Vigye vissza ezeket a tűzijátékokat!

LEVEGŐBEN Veszélyes, hazánkban is árusított tűzijátékot vont vissza a piacról a fogyasztóvédelem. A Traca 25MTRA két terméke is sérülést okozhat, az egyik a nem megfelelő indítás miatt okozhat sérüléseket, a másik pedig azért életveszélyes, mert jóval több robbanóanyagot tartalmaz a megengedettnél, így hiába az előírt biztonsági távolság, az egy esetleges robbantásnál nem elegendő. Aki esetleg vásárolt a két pirotechnikai eszközből, ne használja, a többit beszédtek a polcokról.

A nem megfelelő indítás miatt okozhat sérüléseket

[Eredeti](#)

(Bors, 2021. február 16., kedd, 17. oldal)

## Válságállónak bizonyult a hazai kiskereskedelem

"A folyamatos hatósági jelenlétnek köszönhetően a megelőző időszak átlagának harmadára, tizennyolc százalékra szorítottuk vissza az ismételt jogsértések arányát"

A drasztikus tavaszi visszaesést ledolgozva 2020-ban az egy évvel korábbival lényegében azonos teljesítményt nyújtott a kiskereskedelmi ágazat, az internetes és csomagküldő értékesítés éves forgalma tavaly múltá felül először az ezermilliárd forintot. A múlt év fontos tanulsága, hogy a kiskereskedelem a legnehezebb körülmények között is képes megbízhatóan garantálni a magyar családok folyamatos ellátását - mondta lapunknak Cseresnyés Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium kereskedelem- és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára.

- A koronavírus milyen hatással volt a kiskereskedelemre?

- A legfontosabb próbatétel az volt tavaly, hogy az ágazat képes-e rendkívüli körülmények között is biztosítani a folyamatos ellátás feltételeit. A kiskereskedelem a járványhelyzetben bizonyította válságállóságát, nem tudunk példát tartós áruhiányra. Egy-két tavaszi héten látszottak a pánikvásárlások jelei, de miután mindenki megtapasztalhatta, hogy a kiürülő polcokat legkésőbb másnapra újratöltik, hamar elültek az efféle rohamok is. Átmeneti kivételt legfeljebb azok a termékcsoportok jelenthettek, amelyek iránt a koronavírussal szembeni védekezés miatt élenkült meg ugrásszerűen a kereslet. Mára azonban a legkülönbözőbb üzletek kínálnak rendkívül széles választékot maszkokból és kézfertőtlenítőből.

Mindannyian köszönettel tartozunk a kiskereskedelemben dolgozóknak példás helytállásukért a legszigorúbb korlátozások idején is.

- Mennyivel esett vissza tavaly a kiskereskedelmi forgalom?

- A statisztika 2019-hez képest minimális, 0,2 százalékos csökkenést mutat a szektor teljesítményében. Áprilisban tíz százalékkal zuhant vissza az üzletek forgalma, 2020 második felében azonban már látszott, hogy az éves mutató vagy valamivel a tavalyelőtti felett, vagy kicsivel alatta alakul majd. A múlt év tavaszán a 2013 nyara óta tartó töretlen

növekedés szakadt meg a járvány miatt. Az üzlettípusokra bontott adatokból világosan látszik, hogy tartós fogyasztási cikkekből és üzemanyagból vásároltunk lényegesen kevesebbet. Az emberek a fertőzésveszély miatt sokkal ritkábban mozdulnak ki, és megfontoltabban költik a pénzüket.

- Mire lehet számítani, idén újra növekedésnek indulhat a kiskereskedelem?

- A magyar családok anyagi mozgásterét két fő tényező befolyásolja: van-e munka, és hogyan alakul a jövedelmük. A vírusválság hatásai a foglalkoztatásban is megmutatkoztak az első hullám idején. A múlt év végére azonban ismét 4,5 millióan dolgoztak Magyarországon, az utolsó negyedévben az elsődleges munkaerőpiacon négyezerrel többen, mint egy esztendővel korábban. A munkanélküliek aránya az egyik legalacsonyabb Európában. A bérek nyolc éve emelkednek, 2010 óta megkétszereződtek, a növekedés a járványhelyzetben sem állt le. Arra lehet számítani tehát, ha az egészségügyi félelmek megszűnnek és a gazdasági bizonytalanságok eloszlanak, a vásárlók visszatérnek azokba az üzletkebe is, amelyeket most még inkább elkerülnek. Ezért is nagyon fontos, hogy minél többen a lehető legkorábban beoltassák magukat. Mindenkit arra buzdítok, hogy regisztráljon a vakcinára.

- A kiskereskedelemben milyen intézkedéseket kellett tenni a pandémia miatt?

- Az ágazatban dolgozók egészségének védelme érdekében a tömegközlekedés mellett elsőként a boltokban, bevásárlóközpontokban tettük kötelezővé a maszkviselést. A második hullámban az éjszakai kijárási tilalommal összhangban az üzletek legkorábban reggel öt órától este hét óráig tarthatnak nyitva. Átmeneti szabályozással és adókedvezménnyel is könnyítettük az áruszállítást és az online rendelést. Részben ennek köszönhető, hogy az elektronikus kereskedelem éves forgalma tavaly lépte át először az ezermilliárd forintot. November minden idők legerősebb hónapja volt az internetes és a csomagküldő értékesítésben. Az e-kereskedelem korábban hat-hétszázalékos részaránya a teljes forgalomból kilenc százalékhoz közelített 2020-ban. Folyamatos kapcsolatot tartunk a szakmai szervezetekkel, szövetségekkel, minden méltányolható kérésüknek igyekszünk eleget tenni. A kormány az ágazat legnehezebb helyzetben lévő szereplőit közvetlenül is megsegíti. Összesen 45 milliárd forintos forrásból egyedi pályázati rendszerben támogatjuk a falusi kisboltokat, amelyeknek kulcsszerepük van a kistelepülések népességmegtartó erejének megőrzésében. Most lehetőséget teremtünk arra, hogy a még meglévők fejlesztési forráshoz jussanak, és a korábban megszűntek újranyissanak. Az így létrejövő közösségi terek postai szolgáltatások nyújtására, vény nélkül kapható gyógyszerek forgalmazására is alkalmasak lesznek.

- A fogyasztóvédelemre milyen hatással volt a koronavírus?

- A járványhelyzetre tekintettel már február végén fokozott országos fogyasztóvédelmi ellenőrzést rendeltünk el. Próbavásárlásokkal is igyekeztünk elejét venni annak, hogy tisztességtelen nyereszkezők a vírussal kapcsolatos félelmekre építve rövidítsék meg a magyar családokat. A vámhatósággal együttműködve a kollégák összesen közel 26 millió darab védőeszközt ellenőriztek a vámhatáron, négy millió maszk, védőkesztyű, arcpajzs vámkezelését tiltották meg. Az országhatáron megállított termékek darabszáma 2019-hez képest húszszorosára nőtt. Az online kereskedelem felpörgéséhez igazodva a korábbi 700-900 ellenőrzéssel szemben tavaly összesen 1500 webáruházat vizsgált a fogyasztóvédelem. A folyamatos hatósági jelenlétnek köszönhetően a megelőző időszak átlagának harmadára, 18 százalékra szorítottuk vissza az ismételt jogsértések arányát.

Cseresnyés Péter: Nem tudunk példát tartós áruhiányra

Fotó: Bodnár Patrícia

Kovács Ferenc

[Eredeti](#)



(Magyar Hírlap, 2021. február 16., kedd, 9. oldal)

## Húszmillióra rúgott a bírságok összege

JÁSZKUNSÁG Hatszáznál is több fogyasztóvédelmi ellenőrzést végzett a megyei kormányhivatal tavaly. Kétszáz esetben bírságot is a hatóság, ezek összértéke húszmillió forintra rúgott. Legtöbbször a szavatossággal kapcsolatban vetődött fel probléma.

Fogyasztóvédelmi oldalunkból az is kiderül, mire jutottak a szakemberek a mogyorókrémek tüzetes minőségi vizsgálata, "kóstolása" során.

Közel húszmillió bírságot szabtak ki az ellenőrök

A legtöbb panasz az internetes vásárlások miatt érkezett

Több mint hatszáz fogyasztóvédelmi ellenőrzést végzett a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, és 283 eljárást indított, legtöbbször szavatossággal, jótállással kapcsolatban. Bírságot mintegy kétszáz esetben szabtak ki, ezek összértéke közel húszmillió forintot tett ki.

JÁSZKUNSÁG A mulasztó kereskedők, szolgáltatók bírságolása a fogyasztóvédelem leghathatósabb eszköze a vásárlói jogok érvényesítésének kikényszerítésében. A legnagyobb visszatartó erőt jelentő szankció alkalmazása különösen indokolt a vevőket tudatosan megtévesztő, vagy életüket, egészségüket veszélyes termékek forgalmazásával kockára tevő vállalkozásokkal szemben.

Tavaly főként árfeltüntetési hiányosságok, a szavatossági és jótállási szabályok nem megfelelő kezelése, a fiatalok védelmét szolgáló rendelkezések megsértésével összefüggő és panaszkezelési problémák miatt járt el a hatóság.

- A fogyasztóvédelem partneri együttműködésre törekszik a vállalkozásokkal, hiszen úgy gondoljuk, a vásárlók színvonalas, megbízható kiszolgálása közös érdekünk - mondta Cseresnyés Péter kereskedelempolitikáért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkár.

- Ennek megfelelően az első alkalommal botlókat kisebb súlyú jogsértések miatt csak figyelmeztetjük a hiányosságok pótlására. Ismételt, vagy életveszélyt okozó jogsértés, és a gyermekek, fiatalok, idősek sérelmére elkövetett visszaélés esetén azonban nem ismerünk pardont. A fogyasztóvédelem a nettó árbevétel öt százalékáig terjedő, legfeljebb 500 millió forintos büntetés kiszabásával torolhatja meg a szabályszegéseket - fűzte hozzá.

A tavaly az országos szinten elvégzett közel tizenkilencezer ellenőrzés és a több mint huszonötezer beérkezett fogyasztói panasz alapján mintegy tízezer hatósági eljárás indult. Háromezer esetben mindösszesen egymilliárd forintot meghaladó bírságot róttak ki a jogsértő vállalkozásokra.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivaltól megtudtuk, hogy tavaly 636 fogyasztóvédelmi ellenőrzést végeztek szűkebb hazánkban.

- Összesen 283 eljárást indítottunk, legtöbbször szavatossággal, jótállással kapcsolatban, illetve általános fogyasztóvédelmi szempontok érvényesülését érintően - állt a kormányhivatal válaszában. - Hatóságunkhoz tavaly 381 fogyasztóvédelmi panasz érkezett, amelyek leginkább az internetes vásárlásból adódó problémákat érintettek, de a szavatossággal, jótállással kapcsolatban itt is sok jelzés érkezett.

Bírságot 203 esetben szabtuk ki, ezek összértéke közel húszmillió forintot tett ki.

Országos szinten a teljes éves bírságmennyiség közel negyedét kitevő szankciókat a légiutasok jogainak megsértése miatt szabták ki tavaly. A koronavírus-járvány miatti járatlenségeket követően ugyanis számos esetben maradt el a jegyárak hét napon belüli

visszatérítése. Efféle mulasztásaik miatt több mint 239 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabtak ki légitársaságokra tavaly. Egy dohánytermékgyártónak pedig 130 millió forintja bánta, hogy a jogszabályi tilalom ellenére állított elő és forgalmazott mentolt tartalmazó dohányterméket.

- A fogyasztók szándékos megrövidítésének leghatékonyabb ellenszere a tudatos, körültekintő vásárlás. Ne hagyjuk becsapni magunkat, ne dőlünk be a trükköknek, minden döntés előtt a lehető legalaposabban tájékozódjunk a kereskedőről, a kínált termék minőségéről, piaci áráról - hangsúlyozta Cseresnyés Péter. - Ha azonban már megtörtént a baj, mindenkit arra biztatok, hogy bátran kérje a fogyasztóvédelmi hatóság vagy a megegyezéses vitarendezésben ingyenes támogatást kínáló megyei és fővárosi Békéltető Testületek segítségét.

Megtévesztő kereskedelmi gyakorlatért is büntettek

Az év elejével átfogóan megújított szavatossági és jótállási előírások betartását idén fokozottan ellenőrzi majd a hatóság. A témakörrel összefüggő szabályszegések 2020-ban országos szinten 51 millió forintjába kerültek a vállalkozásoknak. Megtévesztő kereskedelmi gyakorlata miatt büntettek meg egy céget, amely telefonon egészségügyi állapotfelmérésre hívta meg a kiszemeltet. A beszélgetés során eltitkolták, hogy valódi céljuk a termékértékesítés. A hatóság tízmillió forintos bírság gal igyekezett végleg elvenni a többszörösen jogsértő cég kedvét a további visszaélésektől.

Tavaly a közel háromszáz eljárás többsége az online vásárlások miatt indult a megyében  
Czakó Nóra nora.czako@mediaworks.hu

[Eredeti](#)

(Új Néplap, 2021. február 16., kedd, 1+12. oldal)

## **A gyerekek kedvencét is tesztelték a szakemberek**

TESZT Az év első terméktesztjén a gyerekek nagy kedvencét, a mogyorókrémet tesztelte a Szupermenta program. A boltok polcain található széles kínálatból harmincnégy különböző márkájú, kenhető, kettő-tizenöt százalék mogyorótartalmú termék teljes körű vizsgálatát végezték el a szakemberek. A finomságok közül hat bio volt, négy pedig édesítőszerrel készült.

A tesztben szereplő termékeket élelmiszer-biztonsági és -minőségi vizsgálatoknak vetették alá a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) laboratóriumaiban. Az analizált paraméterek - többek között - a növényvédőszer-maradékok, az allergének, az édesítőszer és tartósítószer, valamint az aflatoxin-, zsír-, transzsav- és cukortartalom voltak. Megnyugtató, hogy élelmiszer-biztonsági és -minőségi szempontból mindent rendben találtak a szakemberek.

Kevésbé mutatott pozitív képet a termékek jelölésének ellenőrzése, amelynek során számos problémával találkozott a hatósági felügyelő. Gond volt a megnevezésekkel, az allergének pontatlan jelölésével, az összetevők feltüntetésével, a tápértékjelöléssel, néhol pedig a betűmérettel.

A jelölési hibák miatt tizenhét termék esetében indult hatósági eljárás a gyártók, illetve forgalmazók ellen. Az élelmiszer-vállalkozók figyelmeztetésben részesültek, és a már

megszokott módon, határidőket tartalmazó intézkedési tervet kellett benyújtaniuk a hibák kijavítására.

Harmincnégyféle mogyorókrémet vizsgáltak  
Cz. N.

[Eredeti](#)

(Új Néplap, 2021. február 16., kedd, 12. oldal)

## **Össztűz alá vették európai fogyasztóvédők a TikTokot**

A szervezetek szerint a szolgáltatás felhasználói feltételei egyoldalúak és jogsértők.

Kedden több uniós fogyasztójogi, illetve fogyasztóvédelmi szervezet, köztük a legnagyobbak számító European Consumer Organization (BEUC) is panaszt nyújtott be több tagállami hatóságnál a kínai ByteDance kezében lévő TikTok videomegosztó szolgáltatás állítólagosan jogszabályokba ütköző működési feltételei miatt. A szervezetek szerint különösen aggasztó, hogy az elsősorban tinédzserek körében közkedvelt szolgáltatás nem védi kellőképpen a felhasználókat a bujtatott reklámoktól és az egyéb, káros tartalmaktól. A BEUC beadványának elkészítését megelőző felmérés több lényegi ponton is szabálytalanságokat, illetve az uniós törvényekbe ütköző előírásokat tárt fel a TikTok működése kapcsán. Így a lefontosabb probléma, hogy a szolgáltatás felhasználói feltételei nem elég világosan vannak megfogalmazva, illetve nem biztosítják az őket megillető jogokat a felhasználók számára. Komoly aggodalomra adhat okot emellett - véli a szervezet -, hogy a TikTok visszavonhatatlan jogot formál a feltöltött tartalmak disztribúciójára és reprodukálására. Téli kuckózáshoz Több 100 IT-előadás felvétele a HWSW Youtube csatornáján: csatlakozz! Téli kuckózáshoz Több 100 IT-előadás felvétele a HWSW Youtube csatornáján: csatlakozz! A szolgáltatáson belül értékesített virtuális javakra vonatkozó feltételekkel is probléma lehet a csoport szerint - itt elsősorban arról a virtuális pénzről van szó, melyből a felhasználók virtuális ajándékokat vásárolhatnak. Szintén problémás jelenség a TikTokon meglehetősen nagy gyakorisággal előforduló rejtett reklámozás, illetve a BEUC szerint nem egyértelműek, illetve nem szolgáltatnak kellő védelmet a kiskorú felhasználók számára a szolgáltatás adatvédelmi feltételei sem. Ez utóbbi kapcsán tavaly októberben Magyarországon is vizsgálatot indított a Gazdasági Versenyhivatal (GVH), mely azt valószínűsíti, hogy a TikTok nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható szakmai gondossággal tájékoztatja a fogyasztókat az online platform működésére vonatkozó lényeges információkról - így például a szolgáltatás igénybevétele során kezelt adatok köréről és azok felhasználásáról. A hivatal témában kiadott közleménye szerint jogsértés gyanúját veti fel az is, hogy a szolgáltató nem tette magyar nyelven hozzáférhetővé a magyarországi, egyébként magyar nyelvű kereskedelmi kommunikációival megcélzott fogyasztók számára a platform működésének és a TikTok szolgáltatásai igénybevételeének legfontosabb feltételeire vonatkozó tájékoztatásokat. A GVH tavaly indult vizsgálata jelenleg is zajlik. - HWSW

[Eredeti](#)

(hsw.hu, 2021. február 16., kedd)

## Új energiacímkék kellenek a háztartási gépekre

Megváltozott szabályozás

Márciustól az üzletekben is ki kell helyezni az új energiacímkéket, az átláthatóság érdekében az egységes európai uniós szabályozás 2021. március 1-jével visszatér az A-tól G-ig terjedő energiaosztályokhoz - adta hírül tegnap az Innovációs és Technológiai Minisztérium. Az új energiahatékonysági címkéket a háztartási mosogatógépeknél, mosó- és mosó-szárító gépeknél, hűtökészülékeknél (beleértve a borhűtőket is), fényforrásoknál és elektronikus kijelzőknél (köztük a televízióknál és monitoroknál) kell használni. A termékek energiacímkéin az összehasonlíthatóság és a megalapozott fogyasztói döntések érdekében a villamosenergia-fogyasztáson túl további információkat is fel kell tüntetni. Így például a mosógépek esetében a vízfogyasztást, a ruhatöltet mennyiségét, a zajkibocsátást, a hűtők ürtartalmát, a kijelzők képernyőjének átlóját. A fogyasztóvédelmi hatóság már tavasszal ellenőrzi a címkék megfelelőségét a hagyományos és online kereskedelemben.

(PG)

[Eredeti](#)

(Magyar Hírlap, 2021. február 17., szerda, 10. oldal)

## Pár másodperc hírnév

### A TIKTOK EGYSZERRE "DROG" ÉS NEMZETBIZTONSÁGI KOCKÁZAT

Elárasztották a TikTOKot orosz fiatalok, akik az elmúlt hetekben az alkalmazás segítségével szervezték meg az ellenzéki tüntetéseket. A rendkívül gyorsan hihetetlen népszerűsége szert tevő videómegosztó mára több mint kétmilliárd mobilos letöltésnél jár világszerte. Hogyan lett a TikTok a tizenévesek kedvenc közösségi oldala, és miként vált megkerülhetetlen politikai tényezővé

A TikTOKon szervezik az orosz fiatalok az Alekszej Navalnij letartóztatása, majd börtönbüntetése ellen tiltakozó tüntetéseket. A Szabadságot Navalnijnak! és a Jan. 23. (utalva a 23-i demonstrációkra) címkékkal, úgynevezett hashtagekkel feltöltött Tik- Tok-videókat világszerte több száz millióan látták. A 30 másodperces felvételeken a tüntetéseket és az azokra való készülődést mutatják be, utóbbiaknál a leendő helyszínt is közölve a csatlakozni vágyókkal. "Kihívást" is szerveztek, amelynek keretében az osztálytermek falára kitett Vlagyimir Putyin- portrékat szedik le, helyükre pedig az ellenzéki politikus képét teszik ki. Az orosz médiafelügyeleti szerv - több másik közösségi médiummal egyetemben - pénzbírsággal sújtotta a céget, amiért nem törölte a rendező tartalmakat. De miért éppen a TikTok lett az "ellenállás" egyik legmeghatározóbb platformja?

Szűts Zoltán médiakutató szerint az aktivizmus mindig a legkevésbé szabályozott platformokon talál termékeny talajra. Példaként az "arab tavaszt" hozza fel, amelyben a Twitter is szerepet játszott.

- A jövőben egyre gyakrabban szembesülhetünk azzal, hogy a felhasználók alternatív platformokat keresnek. Nem lepődnek meg, ha a TikTok után az itt még kevésbé ismert klasszikus kínai oldalak is megnyílnának a nyugatiak előtt - mondja lapunknak a szakember.

Spontán videók

A TikTok eredeti funkciója szerint a regisztráltak főként pár másodperces vicces, énekes-táncos jeleneteket, illetve legfeljebb egyperces "loopolt", azaz végtelenített videókat tölthetnek fel, az így felkerülő, mesterséges intelligencia által összeállított felhasználói tartalom pedig egyetlen összefüggő műsorfolyamként görgethető. A felhasználóknak, akárcsak a Facebookon, lehetőségük van arra, hogy különböző módokon fejezzék ki tetszésüket vagy épp nemtetszésüket.

A pekingi székhelyű ByteDance 2016-ban indította el telefonos alkalmazás formájában a Douyint, a TikTok elődjét a kínai piacon. A felfutás azután következett, hogy a cég 2018-ban egyesült az USA-ban és Európában már nagy népszerűségnek örvendő Musical.lyvel. A Douyin és a Tik-Tok ma lényegében ugyanaz a mobilos videómegosztó közösségimédia-oldal, de külön szerveren futnak, hogy megfeleljenek a kínai cenzúra korlátozásainak.

A Tik Tokot máig több mint kétmilliárdszor töltötték le, és globálisan nyolcszázmillió aktív felhasználója van. Utóbbi tekintetében még az olyan népszerű közösségi médiumokat is megelőzi, mint a Twitter vagy a Snapchat. A rövid videók posztolására alkalmas applikáció főként a tizenévesek körében hasít, de rohamosan terjed a 25-35 évesek között is.

Magyarországon is hasonló trendek bontakoztak ki. A Ringier Axel Springer Magyarország tavaly készített felmérése szerint itthon több mint másfél millióan használják aktívan a Tik Tokot, akiknek közel kétharmada a tizenhét éves vagy fiatalabb korosztályhoz tartozik.

- Szemben a Facebookkal vagy az Instagrammal, a TikTok felülete rendezetlen, ezáltal a felhasználó úgy érzi, újabb és újabb tartalmakat fedezhet fel. A kilencvenes években a világhálóra általában is jellemző volt hasonló strukturátlanság, mégis tömegek csatlakoztak hozzá a felfedezés öröme által vezérelve. A Z generáció (jellemzően az 1995 és 2010 között születtek - a szerk.) nem keresi a struktúrákat, nem e-mailzik például, ezért a TikTok felülete, mely a maga komplexitásában áttekinthetetlen, nem taszítja őket - fejt ki Szűts Zoltán.

Az alkalmazás sikeréhez az is hozzájárulhat, hogy amíg a Facebookon a kultúra és tudomány is helyet talál, a TikTok szinte kizárólag a szórakozásról szól. Kutatások szerint a mai fiatalok figyelme nagyjából kilenc másodpercre ragadható meg, ezért a hosszabb videók, amiket a YouTube kínál, ma már kevésbé kötik le őket, ráadásul nem is olyan látványosak, mint a vizuális effektusokkal ellátott TikTok-félék.

Szemben például az Instagramon népszerű, professzionálisnak ható, beállított felvételekkel, nyaralási és egyéb képekkel, a TikTok "magam varrta", spontán videói szélesebb társadalmi rétegeknek teszik lehetővé a tartalomgyártást. Lényegében bárki készíthet otthoni vicces klipeket, amint énekel, táncol, kedvenc filmjét vagy zenéjét szinkronizálja.

Érdekes minta rajzolódik ki abból is, hogy mennyire engednek a kutatásban részt vevő felhasználók a TikTok ajánlásainak: több mint háromnegyedük kizárólag vagy leginkább az algoritmus által megjelenített For You / Neked szekcióban megjelenő tartalmakat nézi, és csupán egytizedük figyelme gyakrabban az általa követett tartalomkészítőket.

Tehát a személyes érdeklődési körbe tartozó újabb és újabb videók ajánlásával a TikTok nemhogy kielégíti a felhasználók igényeit, de a kutatás szerint a felhasználók közel felénél függőséget okoz: a fiatalok az alkalmazás elindítása után szinte képtelenek letenni a mobiljukat.

Érzékenyítés

Az alkalmazást Nyugaton egyre több fiatal használja társadalmi és politikai üzenetek népszerűsítésére is. A tavalyi amerikai zavargások során a Black Lives Matter propagandája a TikTokra is betört. A BlackLivesMatter címke jelenleg több mint 24 milliárd megtekintést és több millió megosztott videót tartalmaz. Tizenévesek ezrei szólították fel követőiket szolidaritásra, beszélnek videóikban a rendszerszintű rasszizmusról és más egyéb vélt vagy valós sérelmeikről, de a pandémia miatti lezárások alatt a Pride digitális megünneplése is aktuális trend lett.

A Z generáció az idősebbeknél szívesebben osztja meg nézeteit a "sokféleségről", a "toleranciáról" és a "társadalmi felelősségről". Ennek oka a személyességben és a spontaneitásban keresendő. A gyerekkori traumákról, faji vagy szexuális alapon ért - vélt vagy valós - támadásokról, eltérő szexuális irányultság bevallásáról (előbújás, coming out) készült érzelmes videók Magyarországon is könnyedén begyűjtenek százezres "kedvelést".

- Amikor regisztráltam a TikTokra, azt tapasztaltam, hogy a tartalomvonal nagy része LMBT-propaganda. Ha itt felvállalod, hogy biszexuális vagy, az garancia arra, hogy bekerülj az ajánlott videók közé. Mondjuk ki, az LMBT-közösség tagjának lenni menő a TikTokon - mondja lapunknak Szerencsés Szabolcs, az egyik legnépszerűbb, jelenleg közel százezer követővel rendelkező magyar TikTok-er, aki kezdetekben marketinges kihívásként kezdett neki a videózásnak, mára viszont már társadalmi kérdésekkel és politikával is foglalkozik. Szerencsés Szabolcs azon kevés TikTok-erek egyike, aki fősodortól eltérő, konzervatív nézetei ellenére is népszerű a platformon.

Tapasztalatai szerint a direkt politikai tartalmak kevésbé népszerűek a Tiktokon, ezért a fiatalokat célba vevő politikai pártok, mint a Momentum vagy a Jobbik is csak néhány ezer-tízezer főt tud aktivitásra készíteni.

A TikTok-er elmondja azt is, hogy a platform népszerű videóinak jelentős része a szoft pornó kategóriájába tartozik: sok tizenéves lány lenge öltözékben, fenékrázós táncokkal teljesíti a kihívásokat, azaz követi a trendeket. Ezek jellemzően olyan hívószavakra vagy zenére lettek kitalálva, amelyek utalnak a videók erotikus jellegére.

Nemzetbiztonsági kockázat

Oroszország nem csak a koronavírus- járvány miatt bevezetett gyülekezési tilalommal indokolja az "agitátorok" elleni kemény fellépést: "A Belaruszban és Kirgizisztánban kipróbált politikai technikák nyomán nem zárható ki annak lehetősége, hogy a rendet a mi országunkban is megpróbálják megingatni"- mondta Alekszandr Gorovoj orosz belügyminiszter-helyettes.

Nem Oroszország az egyetlen, amely fellépést követel a TikTok ellen. Az Egyesült Államok előbb a haditengerészet tagjainál tiltotta be, tavaly nyáron pedig nemzetbiztonsági kockázatok miatt általában is tűz alá vette a kínai szolgáltatást, sőt, teljes kitiltással fenyegette. Ennek oka, hogy a TikToknak meg kell felelnie a Kínai Kommunista Párt törvényeinek, így a párt bármikor bekérheti a felhasználók adatait. A TikTok visszautasította, hogy adatokat gyűjtene, pert indított, a bíróság pedig megakadályozta a kereskedelmi minisztériumot, hogy korlátozásokat vezessen be az alkalmazással szemben. A helyzet ősszel oldódott meg, miután a szolgáltatás új vállalatba szerveződött TikTok Global néven, amelybe az eredeti tulajdonos, azaz a kínai ByteDance mellett az amerikai Oracle és a szintén amerikai Walmart is bevásárolta magát.

2019-ben az indiai kormány tiltotta be a TikTokot, amiért "elősegíti a pornográfiát", és "nem megfelelő tartalmat is megmutat". Miután a bíróság megállapította, hogy az alkalmazást használó gyermekek és fiatalok ki vannak téve szexuális ragadozóknak, a vállalat mintegy hatmillió olyan videót vett le, melyek megsértették a szabályzatukat. India előbb feloldotta a tiltást, majd visszaállította, miután többfelől is érkeztek panaszok, hogy az

applikáció adatokat lop, és azokat engedély nélkül továbbítja ismeretleneknek. Az indiai bíróság szerint az adatok gyűjtése és a felhasználók profilozása nemzetbiztonsági kockázat.

A videómegosztó közösségi oldal üzemeltetőjével szemben tavaly októberben a magyar Gazdasági Versenyhivatal is vizsgálatot indított a felhasználók hiányos és megkésett tájékoztatása miatt. Szakértők szerint ugyanis a TikTokkal és a hozzá hasonló oldalakkal szembeni fellépést és a törvények betartatását csak nemzetállami szinten lehet megoldani.

- Abszurd a helyzet, ugyanis még képviselőnk sincs ezeknek a platformoknak az adott országban, mégis közvéleményt befolyásoló tényezők. 1848-ban nyomdát, 1956-ban rádiót, 2006-ban televíziót foglaltak el a tüntetők. 2021-ben már nincs mit elfoglalni - mondja Szűts Zoltán.

Biztonsági őr akadályozza a fényképezést a TikTok kínai videómegosztót tulajdonló ByteDance vállalat pekingi központja előtt

BILAU LOTHÁR

[Eredeti](#)

(Demokrata, 2021. február 17., szerda, 44+45+46. oldal)

## A fogyasztó védelme a cél

### HATÉKONYABB ELJÁRÁSOK - MÁSFÉL HÓNAPJA LÉPTEK ÉLETBE AZ ÚJ RENDELKEZÉSEK

Számos változás lépett életbe január 1-jén a jótállásról. Dr. Bagoly Beátát, a Győr-Moson-Sopron Megyei Békéltető Testület elnökét kérdeztük az első időszak tapasztalatairól.

#### GYŐR-MOSON-SOPRON

- Elmondható az új szabályozásról, hogy a fogyasztóknak kedvez?
- A módosítások egyaránt szolgálják a fogyasztók és a jogkövető vállalkozások érdekeit. A módosítás célja, hogy a kötelező jótállásra vonatkozó szabályok egyértelműek, a fogyasztói panaszok alapján induló eljárások pedig hatékonyabbak legyenek.
- Melyek a legfontosabb változások?
- A legjelentősebb a tartós fogyasztási cikkek jótállására vonatkozik. Az eddig egységes 1 éves jótállási határidő helyett azt sávosan határozták meg.

Bevezették az e-jótállási jegyet is. Ez azt jelenti, hogy a vásárló azt megkaphatja e-mailben, felhasználói fiókba vagy applikáción keresztül is. A vállalkozás választhat, hogy elektronikus vagy papíralapú jótállási jegyet ad, azonban, ha a fogyasztó nem tudja azt fogadni, köteles kinyomtatva átadni.

Rögzítették: a jótállásnak nem lehet feltétele, hogy a fogyasztó megőrizze a termék csomagolását.

- A javítás idejére kell biztosítani csereterméket a vásárlónak?
- Nincs ilyen kötelezettsége a vállalkozásnak, ezt szerződéses jótállás keretében vállalhatja, de jogszabály nem kötelezi erre.
- Születtek olyan szabályok, amelyek korábban nem voltak?
- Új szabály, hogy a jótállás időtartama meghosszabbodik a javítás idejével. Ez azzal a nappal kezdődik, amikor átvették a terméket. A fogyasztók számára jelentős könnyítés, hogy a jótállás keretében már nemcsak ott kérhető a javítás, ahol a terméket vásárolták, hanem a vállalkozás bármely más üzletében is. Az is a vásárló érdekét szolgálja, hogy ha a jótállási

időn belül egy termékről elsőre kiderül, hogy az nem javítható, vagy három javítás után - akár más-más hiba miatt is - negyedik alkalommal kérheti, hogy cseréljék ki, ha a cserére nincs lehetőség, akkor a vételárat térítsék vissza.

- Mik az első hónap tapasztalatai? Milyen ügyekre számítanak idén?

- Még nem érkeztek olyan panaszok, amelyeket az új szabályok megsértése miatt tettek a fogyasztók. Tipikusan a cipőkkel, mobiltelefonokkal kapcsolatban voltak ilyen ügyeink. Szakvéleményt továbbra sem kötelező beszerezni, de azokban az ügyekben, ahol szakvélemény születik, a rendelet pontosan leírja, hogy január 1-jétől annak mit kell tartalmaznia. A másik tipikus panasz javítással kapcsolatos. Sokszor ezek nagyon elhúzódtak.

#### A FOGYASZTÓ KÉRELMERE

Az új szabályok betartását is a fogyasztóvédelmi hatóság ellenőrzi. A békéltető testületi eljárás a fogyasztó kérelmére indul, ehhez a nyomtatvány a <https://gymsmkik.hu/bekelteto> oldalon található, és a [bekeltetotestulet@gymskik.hu](mailto:bekeltetotestulet@gymskik.hu) e-mail-címen is benyújtható.

A módosítások egyaránt szolgálják a fogyasztók és a jogkövető vállalkozások érdekeit - mondta dr. Bagoly Beáta.

SPERLING KRISZTINA

[Eredeti](#)

(Kisalföld, 2021. február 17., szerda, 3. oldal)

## Félmilliónál is több adag kínai vakcina érkezett

Ötszázötvenezer adag Sinopharm-vakcina érkezett a Külgazdasági és Külügyminisztérium Airbus A 330-as teherszállító gépén Magyarországra tegnap reggel. A kínai beszerzés mellett tegnap és ma 102 ezer dózis Pfizervakcinát szállítanak le, ami a rendelkezésre álló többi oltóanyaggal együtt újabb félmillió ember immunizálását teszi lehetővé. Amíg tart a Sinopharm oltóanyagának engedélyeztetése, addig is a Pfizer, az AstraZeneca és az orosz Szputnyik V vakcinákkal folytatódik az idősek, a hatvan év alatti krónikus betegek és az egészségügyi dolgozók oltása.

A Magyar Nemzet azt is megtudta, hogy soron kívül kérhetik a koronavírus elleni vakcinát az élelmiszer-áruházak raktárosai, az oltási programhoz várhatóan a többi lánc logisztikai központjaiból is hamarosan csatlakoznak. Az országos ellátási láncban ugyanis kiemelt szerepet töltenek be a bolti fogyasztás kiszolgálói. Ha a raktárosok között elterjed a vírusfertőzés, és emiatt nincs, aki szortírozza és felpakolja az árut a kamionokra, akkor nem lesz áru az üzletekben.

Megérkezett a kínai vakcinaszállítmány

Újabb félmillió ember oltására van kapacitás

Tegnap délelőtt 550 ezer adag kínai oltóanyag érkezett Budapestre a külügyminisztérium gépén, a szállítmány 275 ezer ember számára nyújthat rövidesen védettséget. A Sinopharm-vakcináról érdemes megjegyezni, hogy világviszonylatban már tízmilliók, de a szomszédos Szerbiában is már százezrek kapták meg ezt az oltást, köztük szép számmal vajdasági magyarok. A távol-keleti oltóanyag mellett további 102 ezer adag Pfizer-vakcina is érkezik a napokban.



Ötszázötvenezer adag Sinopharm-vakcina érkezett a külügyminisztérium Airbus A330-as teherszállítógépén Magyarországra tegnap reggel. A kínai oltóanyagot jelenleg a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) vizsgálja. Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (Emmi) tárcavezetője a kínai vakcinák érkezése előtt elmondta: a mostani szállítmány rövidesen 275 ezer honfitársunk számára nyújthat védelmet. - A Nemzeti Népegészségügyi Központ által valamennyi gyártási tétel esetében elvégzett, úgynevezett felszabadító vizsgálatot követően immár nagy mennyiségben áll majd rendelkezésre hagyományos, bevált technológiával készült vakcina is - fogalmazott Kásler Miklós a közösségi oldalán. Az Emmi minisztere úgy tájékoztató: a most érkezett kínai mellett a héten várható további Pfizer és orosz szállítmányoknak köszönhetően Magyarországon összesen újabb több mint félmillió honfitársunk átoltottságát biztosító kapacitás áll majd rendelkezésre. - Szeretnék emlékeztetni mindenkit, hogy a legkiválóbb magyar tudósok és szakemberek keresték fel korábban az orosz és a kínai vakcina gyártóhelyeit, illetve tekintették meg a gyártási folyamatot. Ennek fényében elmondható, hogy a különböző oltóanyagok kritikái legkevésbé orvosszakmai alapokon nyugszanak, sokkal inkább politikai, gazdasági érdekeket szolgálnak ki - hívta fel a figyelmet az orvos végzettségű tárcavezető. Ami a kínai szert illeti: világviszonylatban már tízmilliók, de a szomszédos Szerbiában is már százazrek kapták meg ezt az oltást, köztük szép számmal vajdasági magyarok.

Galgóczi Ágnes, a Nemzeti Népegészségügyi Központ főosztályvezetője az operatív törzs tegnapi sajtótájékoztatóján ismertette az elmúlt 24 óra koronavírussal összefüggő adatait, amely szerint 823 újabb magyar állampolgárnál mutatták ki a koronavírus-fertőzést, elhunyt nyolcvanöt, többségében idős, krónikus beteg. A főosztályvezető is felhívta a figyelmet, hogy folytatódik az oltási program, a héten újabb vakcinaszállítmányok várhatók. A kínai beszerzés mellett tegnap és ma 102 ezer Pfizer-vakcinát szállítanak. Galgóczi Ágnes azt is elmondta, hogy amíg tart a Sinopharm oltóanyagának engedélyeztetése, addig is a Pfizer, az AstraZeneca és az orosz Szeptnyik V vakcinákkal folytatódik az idős, a hatvan év alatti krónikus betegek és az egészségügyi dolgozók oltása. Azt is jelezte, hogy az oltás beadása előtt alaposan kikérdezik az oltandó személyeket, és egy kisebb fizikai vizsgálatra is számítaniuk kell. Az oltóorvost minden körülményről tájékoztatni szükséges, hogy biztonságosan beadhassák az oltóanyagot.

Kiss Róbert rendőr ezredes arra figyelmeztetett, hogy a Magyarországra érkezőkre fennáll a karanténkötelezettség. Mindezt két negatív PCR-teszttel vagy hat hónapnál nem régebbi, a koronavírusból való felgyógyulást igazoló dokumentummal lehet kiváltani.

Korábban és nagyobb mennyiséget szállított le az általa gyártott oltóanyagból a Sinopharm  
Fotó: MTI/Mónus Márton

Soron kívül oltják a raktárosokat

A tervezettnél hamarabb kérhetik az élelmiszerláncok logisztikai dolgozói a vakcinát

Az országos oltási tervhez képest hamarabb kaphatják meg a Covid-19 elleni vakcinát az egyik piacvezető, hetente több millió magyart kiszolgáló áruházlánc élelmiszerraktárainak alkalmazottai. Az önkéntes lehetőségéről ezen a héten nyilatkozhat a nyers és friss fogyasztású árutömegek tonnáit nap mint nap kezelő dolgozói kör - tudta meg a Magyar Nemzet. Az élelmiszer-biztonság megerősítésére kezdeményezett hatósági akcióban az első nagy kereskedelmi szereplőnél rövidesen indul a soron kívüli oltási program, amihez várhatóan a többi lánc logisztikai központjaiból is csatlakoznak.

Egyre szélesebb munkavállalói köröket érinthet a lakosság általános védeltségéhez vezető vakcinázottság itthon, legújabbban az áruházláncoknál gyorsultak fel az események. A Magyar Nemzet megtudta: a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal kezdeményezésére az egyik vezető áruházlánc logisztikai központjaiban már zajlik az országos felmérés arról,

hogy a napi fogyasztású élelmiszer- és italtermékek elosztásával, mozgatásával megbízott alkalmazottak közül hányan élnének a soron kívüli oltás lehetőségével.

- Az operatív törzs bízta meg a hivatalt, hogy mérje fel: az országos oltási tervben prioritásként kezelt létfontosságú létesítmények dolgozói kívánják-e magukat "idő előtt" beoltatni. Az élelmiszerláncok frissáru-elosztó, központi épületei ilyen létfontosságú egységek - mondta lapunknak a Kereskedelmi Dolgozók Független Szakszervezetének elnöke.

Bubenkó Csaba emlékeztetett: a szakaszokra bontott oltási terv megjelenése után már kezdeményezték, hogy az ötödikként sorra kerülő bolti alkalmazottak előrébb kerülhessenek a lakossági vakcinaprogram besorolásában, főleg amiatt, mert az országos ellátási láncban kiemelt szerepet töltenek be a lakosság alapvető bolti fogyasztásának kiszolgálói. - A raktárakban a nyolc-tíz-tizenkét órás műszakokban területenként -többtucatnyian dolgoznak összezárva, van kockázat. Nem véletlen, hogy a tavalyi első járványhullámban veszélyhelyzeti intézkedésként a nagy láncok raktáraiban, az országos elosztás szempontjából stratégiai pontokon lévő logisztikai bázisokon jelentek meg a katonaság szakemberei, erősítésképpen. Ha a cégenként ezres nagyságrendben foglalkoztatott raktárosi körben - vagyis azok között, akik a boltokba szállított áruval minden esetben elsőként találkoznak - a vírusfertőzés elterjed, és felborul a munkarend, emiatt nincs, aki szortírozza és felpakolja az árut a kamionokra, akkor az üzletekben hiába állnak sorba másfél méterenként a maszkos vásárlók, nem lesz mit hazavinniük - magyarázta Bubenkó Csaba. Ezért jelentős, és mint mondta, reményeik szerint mind szélesebb körben alkalmazott eljárás lesz az elkövetkező időkben, hogy a napi fogyasztású cikkek-kereskedelem résztvevőinek, így az áruházi vásárlótér szereplőinek is soron kívül biztosítják majd a védőoltás lehetőségét.

Lapunkhoz eljutott az a vállalati levél is, amelyben az érintett munkavállalókat tájékoztatják. Ebben azt írják: amennyiben a dolgozó most jelentkezik az oltásra, azzal azt is vállalja, hogy a jelenleg Magyarországon hivatalosan engedélyezett vakcinák bármelyikével elláthatják. A levél szerint a felkínált vakcinát akkor utasíthatják el az érintettek, ha a koruk és az egészségi állapotuk szerinti országos oltási tervnek megfelelően kapják majd meg az oltást, tehát nem prioritásként kezelt létfontosságú létesítmény alkalmazottjaként - ez esetben viszont értelemszerűen csak a tervben előttük szereplő állampolgárok után kaphatják meg a védőanyagot.

Az áruházlánc belső levelében kiemelik: fontos, hogy ez a lehetőség szabadon választható, és ha a dolgozó úgy dönt, hogy nem él a soron kívüli beoltás esélyével, akkor a munkaviszonyával összefüggésben semmilyen hátrány nem éri, a döntésének semmilyen negatív következménye nem lesz.

Ha a szállítványozás területén betegszenek meg, nem lesz áru, ami eljut a vevőkhöz

Fotó: Mirkó István

Thurzó Katalin, Nagy Orsolya

[Eredeti](#)

(Magyar Nemzet, 2021. február 17., szerda, 1+3+14. oldal)

**"Különösen súlyos mulasztás"**

Szellő István (műsorvezető): Ismét felfüggesztette egy vágóhid működését a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal. A Vas megyei marhavágóhídon a NÉBIH szerint több eszközt is úgy fertőtlenítettek, hogy a szennyezett víz nem a csatornába, hanem a padlóra folyt, valamint hiányzott a kézmosószer és a papírtörülköző, a kézfertőtlenítő pedig nem működött. Az ellenőrök szerint járványhelyzetben ez különösen súlyos mulasztás. A vágóhidat a hibák kijavításáig bezárták, és bírságra is számíthatnak. Néhány héten belül ez volt a harmadik eset, hogy egy vágóhid megbukott az ellenőrzésen.

[Eredeti](#)

(RTL KLUB - Híradó, 2021. február 17., szerda, 18 óra)

## **Nyolc hónapon át hitegettek a hatalmas nyereménnyel**

JÁSZKUNSÁG Csalás áldozatává váltam az elmúlt időszakban. Körülbelül nyolc hónappal ezelőtt értesítést kaptam, hogy egy közjegyző előtt tartott sorsoláson kihúzták a nevem, így azon szerencsések közé tartozom, akik rendelhetnek a cég által kínált táplálékkiegészítőből. Nyolc hónapon keresztül folyamatosan küldték a termékeiket, amiket azért vettem át, mert minden alkalommal hatalmas nyereménnyel kecsegtettek. Azt ígérték, a rendelést követő negyvennyolc órán belül a hatalmas pénzüsszeget is megkapom.

Egy idő után gyanús volt a helyzet, kértem, hogy újabb csomagot csak a nyeremény kifizetése után küldjenek, de csak jöttek a küldemények, a pénz meg sehol.

Bedőltem a trükknek, összesen kétszázezer forintot fizettem ki különböző készítményekért: a pénzem elfogyott, a negyvenötezer forintos legutóbbi csomagot már nem tudtam átvenni.

A küldemény visszament, és ezzel meg is szakították velem a kapcsolatot. Mondván: ha nem rendelek, a sokmilliós nyeremény se jár. Mint ahogy arról se ejtettek szót, hogy a fogyasztóvédelmi hatóságnak vajon mi lett volna minderről a véleménye?

Név és cím a szerkesztőségben

[Eredeti](#)

(Új Néplap, 2021. február 18., csütörtök, 12. oldal)

## **Előnyben részesítették a gépkocsikat**

ZH-INFORMÁCIÓ Az Európai Unió Mobilitási Megfigyelőközpontjának legfrissebb felmérése azt mutatja, hogy az európai polgárok tavaly előnyben részesítették a személyautó használatát mind napi utazásaik, mind pedig hosszabb útjaik alkalmával. A Nemzetközi Automobil Szövetség, az FIA Európai Irodájának éves felmérése feltárta a közlekedési szokásokban a koronavírus-járvány és az európai kormányok különböző korlátozásai miatt

bekövetkezett változásokat. Hét ország válaszadói szolgáltattak információt a 2020-as mobilitási magatartásukról.

Előnyben a gépkocsik

A felmérésben közel 30 ezer magánszemély vett részt

ZH-INFORMÁCIÓ Az Európai Unió Mobilitási Megfigyelőközpontjának legfrissebb felmérési eredményei azt mutatják, hogy az európai polgárok az elmúlt esztendőben előnyben részesítették a személyautó használatát mind napi utazásaik, mind pedig hosszabb útjaik alkalmával.

A Nemzetközi Automobil Szövetség, a FIA Európai Irodájának éves felmérése feltárta a közlekedési szokásokban a koronavírus-járvány és az európai kormányok különböző korlátozásai miatt bekövetkezett változásokat. Hét ország válaszadói szolgáltattak információt a 2020-as mobilitási magatartásukról, és ezeket a 2019-es adatokkal hasonlították össze.

Az EU Mobilitási Megfigyelőközpontja 2020-as felmérését az FIA I. régiójának nyolc tagklubja végezte - ACA (Franciaország), ACI (Olaszország), ACP (Portugália), AL (Finnország), MAK (Magyarország), RACC (Spanyolország), RACE (Spanyolország) és TCS (Svájc) ). A felmérésben mintegy 30 000 magánszemély vett részt, akiknek mind ugyanazon kérdéseket tették fel. A válaszadásra 2020. szeptember és december között került sor. A kérdésekre adott válaszok azt mutatják, hogy mind a napi használat, mind a hosszabb utazások során a személyautó maradt a fő közlekedési eszköz.

Az európaiak személyautóhasználatára nőtt 2020-ban, a válaszadók 74 százaléka nyilatkozott úgy, hogy napi közlekedésre autót használ, szemben a 2019-es 69 százalékkal. A válaszadók 40 százaléka nem ment nyaralni 2020-ban, míg 2019-ben csak 20 százalék volt, aki nem üdült. 2020-ban a nyaralók 84 százaléka autóval utazott, míg 2019-ben ez az arány 66 százalék volt. Míg 2019-ben a nyaralók 18 százalékának távolabbi, vagy másik kontinensen lévő ország volt az úti célja, addig 2020-ban a válaszadóknak csupán 2 százaléka utazott a szomszédos országnál távolabbra.

Laurianne Krid, az FIA I. régiójának vezérigazgatója úgy nyilatkozott: a Covid-járvány jelentős hatást gyakorolt mind a mindennapi mobilitásra, mind pedig az idegenforgalomra. A személyautó azonban a rövid távolságokra, és a hosszabb utazások alkalmával egyaránt a leginkább kedvelt közlekedési eszközként nemcsak megtartotta, hanem meg is erősítette szerepét. Míg az autó továbbra is döntő fontosságú az emberek mobilitási igényeinek kielégítésében, a politikai döntéshozók a polgárok mobilitásának korlátozása nélkül is többféle módon enyhíthetik a közúti közlekedés környezetszennyező hatásait. Ezek többek között: a fogyasztók segítése a hatékonyabb és kevésbé környezetet szennyező autók választásában például a Green NCAP tesztek népszerűsítésével; Olyan minőségi információ nyújtása, mint például a Mobility as a Service (MaaS) javasolt mintái, amelyek alapján az emberek optimális módon kombinálhatják a különféle közlekedési eszközöket.

Hatékonyabb és kevésbé környezetet szennyező autók választása

Az EU Mobilitási Megfigyelőközpontja az FIA I. régiójának és tagjainak közös kezdeményezése a stratégiai mobilitási kérdésekkel kapcsolatos összehangolt nemzetközi felmérések elvégzésére. A korábbi felmérések a fejlett biztonsági járműtechnológiákra (2018), az adatvédelmi kérdésekre (2019) és az okostelefonos alkalmazások használatára összpontosítottak a városi mobilitás megkönnyítése érdekében (2020).

Az 1904-ben alapított Fédération Internationale de l'Automobile (FIA) világszerte 146 ország vezető nemzeti autós szervezeteit tömöríti, és a világ motorsportjának irányító testülete. A brüsszeli székhelyű FIA I. iroda pedig 103 klubból álló fogyasztói testület, amely több mint 36 millió tagot képvisel Európa-szerte, a Közel-Keleten és Afrikában. Az FIA I. régió irodájának célja: az európai tagklubok érdekeinek erőteljes képviselete az Európai Unió

intézményei előtt - például a közúti biztonság, a fogyasztóvédelem, a környezetvédelem és a fenntartható autózás előmozdítása terén. Emellett kapcsolatok kiépítése és a legjobb gyakorlatok cseréjének támogatása tagklubjaink között Európában, Afrikában és a Közel-Keleten, valamint kampányok szervezése a közúti közlekedés biztonságának javítása érdekében.

Budapesti pillanatkép, fő közlekedési eszköz a személyautó  
ZH

[Eredeti](#)

(Zalai Hírlap, 2021. február 18., csütörtök, 1+9. oldal)

## **Higiéniai hiányosságokat tártak fel több marhavágóhídon**

Ismét súlyos higiéniai hiányosságokat találtak a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) szakemberei egy Vas megyei vágóhídon. Az üzem tevékenységét a hatóság azonnali hatállyal felfüggesztette, eljárást indított, és bírság megállapítása van folyamatban - közölte a Nébih. A hivatal ellenőrei sorozatban immár harmadszor szembesültek súlyosan jogsértő higiéniai körülményekkel egy marhavágóhídon. A most ellenőrzött üzemben amellett, hogy nem volt takarítva, nem voltak biztosítva sem az eszközök, berendezések tisztításának, sem a személyzet megfelelő kézmosásának a feltételei. Mindez amellett, hogy jogszabályban előírt, alapvető élelmiszer-biztonsági követelmény, a járványhelyzetben különösen súlyos mulasztás - emelte ki a Nébih.

VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2021. február 18., csütörtök, 14. oldal)

## **Vizsgálják az alternatív fehérjéket**

Átfogó vizsgálatot indít a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal az alternatív fehérjeforrások fogyasztásában rejlő kockázatok feltérképezésében, az ellenőrzés célja egy valós, és átfogó kép megalkotása ezekről az új élelmiszer forrásokról. Nagy István agrárminiszter szerint egyre többen fordulnak, és nem feltétlenül valós egészségügyi okokból az alternatív fehérjeforrások felé, kiiktatva étrendjükből az állati termékeket. Címkék: Erdős Norbert, Agrárminisztérium, élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkár, rovar, Európai Unió, Brüsszel, GMO-mentes, vegetáriánus, növényi fehérje, takarmány

[Eredeti](#)

(MTV - Ma reggel, 2021. február 18., csütörtök, 06 óra)

## **Komoly újítás élesedik a Tescónál: mostantól az egész ország le van fedve**

Országossá vált a szolgáltatás...

Tovább bővült a Tesco Doboz Webáruház, amely február 17-től az ország minden pontját lefedi. Az áruházlánc legutóbb tavaly novemberben fejlesztette szolgáltatását, amely azóta több ezer termékből álló választékot kínál a tartós élelmiszerektől a háztartásban hasznos termékekig. A webáruházból eddig csak az online bevásárlás lefedettségi területén kívül lehetett rendelni, mostantól azonban országszerte elérhető. A jelenlegi járványidőszakban a Tesco számára különösen fontos, hogy a lehető legnagyobb biztonságban tudja vásárlóit és munkatársait. Ezért a bevezetett biztonsági intézkedéseken kívül az áruházlánc a Gazdasági Versenyhivatallal való együttműködésnek megfelelően folyamatosan bővíti online szolgáltatásait, hogy ki tudja szolgálni a megnövekedett igényeket. A fejlesztés legújabb lépéseként a vállalat februárban az ország minden pontjára kiterjesztette Tesco Doboz Webáruház szolgáltatását. "Vásárlóink a Tesco Doboz webáruházban már lakóhelytől függetlenül válogathatnak mintegy négyezer termékből, beleértve a tartós élelmiszereket, kozmetikumokat, tisztítószerket, babápolási termékeket vagy állateledeleket. Az így összeállított kosár tartalmát a Tesco munkatársai egységdobozokba csomagolják, amelyeket a Magyar Posta szállít házhoz 3-5 munkanapon belül. A szolgáltatás országossá válásával vannak olyan körzetek, ahol a Tesco online szolgáltatásai párhuzamosan működnek. Az itt élőknek azt javasoljuk, hogy ha nem találnak szabad szállítási időpontot az Online Bevásárlásban, és személyesen sem tudnak a termékekért elmenni, válasszák a Tesco Doboz Webáruházat"- mondta Pártos Zsolt a Tesco-Global Zrt. ügyvezető igazgatója. Címlapkép: Getty Images -

[Eredeti](#)

(penzcentrum.hu, 2021. február 18., csütörtök)

## **A digitális társadalom olvasatai - XIII.**

Alábbi cikksorozatában a szerző a digitális társadalom különböző aspektusait tárja elénk, igyekezve lényegre törően bemutatni szerkezetének fontosabb csomópontjait, és összegezni a tudásrendszerek, az internet, a mesterséges intelligencia, a hálózati társadalmak fontosabb, a jogalakulás szempontjából releváns mozgásait. Ezúttal az EU-szabályozás bizonyos elemeit veszi górcső alá.

Az Európai Unió szabályozásáról: előzmények és utószavak Az MI-stratégia megalkotása - ezzel együtt az MI fogalmának definíciója - korábban, dokumentálhatóan 2015-re nyúlik vissza. A Bizottság anyaga az Európai digitális egységes piaci stratégiáról szól[1], s bár jó néhány probléma azóta már jogi megoldást nyert (pl. a platformhozzáférés korlátozásának tilalma), a kiinduló elképzelések a közvetlen jogi stratégiát nélkülözték. A stratégia félidős értékelése [2] kimondta, az egységes digitális piac kialakításához stabil jogi környezetre van szükség, ezért jogalkotási prioritásokat jelölt meg. Fogyasztóvédelem, e-kereskedelem,

versenyjog, szellemi tulajdonhoz fűződő jogok, adatvédelem, magánélet védelme stb. szerepeltek a (nagyreszt megvalósult) jogalkotási témák között. Az MI hangsúlyozottan, és a fejlődés lényegi kérdéseként az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) saját kezdeményezésű véleményében jelent meg - a közgyűlés 2016-os határozatára támaszkodva.[3] Az EGSZB a 2017. május 31.-június 1. közötti plenáris ülésén az MI jogalkotásra gyakorolt hatását elismerve, megfogalmazták az MI-alkalmazások különböző területei jogi szabályozásának, egy etikai kódex kidolgozásának, a jogvédelem biztosításának szükségességét. Az MI-t olyan gyűjtőfogalomnak tekintették, amely számos tevékenységet, területet, gépi alkalmazást, és felhasználási területet takar. Az MI előretörésének lehetőségei és veszélyei mellett az átláthatóság, érthetőség, ellenőrizhetőség, és értelmezhetőség követelményeinek érvényesítését tűzték ki célul. A szabványok sürgetése mellett nem feledkeztek el a normatív szabályok különböző típusainak kiépítéséről, és nem riadtak vissza az uniós jog drasztikus átalakításának javaslatától sem, így például az Alapjogi Charta módosításától és átdolgozásától. Természetesen a kárviselés, a személyiség- és adatvédelem, a közigazgatás és a közszolgáltatások jogszabályai megteremtésének tervét sem nélkülözte az anyag. Számunkra összefogottabbnak és konkrétabbnak tűnik, mint az MI Fehér Könyv, még akkor is, ha a szabályalkotás módszerének, típusainak és megoldásának kérdéseire nem adott választ. 2018-ban az EGSZB egyik szekciója úgy fogalmazott, hogy az MI gazdasági és piaci előnyeinek ismeretében, a globális versenyképesség nevében sem szabad feláldozni az EU értékeit és alapelveit. Közöttük az alapjogi és a demokratikus - szervezeti - hagyományokat, így a civil szervezetek vagy a szociális vállalkozások részvételét a társadalmi döntésekben. Az Etikai kódex kidolgozása mellett jogharmonizációs lépésekre van szükség, jogi garanciákra az MI negatív hatásának elhárítására.[4] A Bizottság 2018 decemberében a mesterséges intelligenciáról szóló összehangolt tervet adott ki.[5] A Közlemény néhány stratégiai elemében megelőlegezte az MI Fehér Könyve mondanivalóját, a jog területén pedig megpendítette a nemzetközi jog - amely az MI Fehér Könyvből kimaradt - szerepét, és alkalmazásának fontosságát az MI által vezérelt háborús technológiák bevetésekor. 2019-ben a Bizottság Közleménye[6] eltolódik az MI-technológiák iránti bizalom növelésének stratégiája felé, hangsúlyozva az MI-vel szembeni jogi követelmények következetes érvényesítését. Az emberi jogok és az emberi méltóság tiszteletben tartása, a demokrácia, az egyenlőség érvényesítése, a kisebbségek jogainak védelme, az EU Alapjogi Chartájának betartása szerepeltek e Közleményben. Az MI Fehér Könyvébe többi jogalkotási elképzelést emeltek át a Közleményből, így a keretszabályozás, a szakértői csoport etikai elképzelései, a jogvédelem igénye, a műszaki stabilitás és biztonság stb. szinte szövegszerű hűségben olvashatók itt. Nem túlzott kijelenteni, az MI Fehér Könyve egy hosszabb és lépésről lépésre alakuló, ugyanakkor kompromisszumokkal terhes folyamat végeredménye, mint általában az uniós dokumentumok. A probléma azonban kettős természetű, egyfelől az idő szorítása - az MI fejlődése sokkal radikálisabb a szöveggészítés tempójánál -, másfelől a konkrét jogalkotási lépések pontos megfogalmazásának hiánya. A két probléma kulminál, így napjainkban az idő szorítását a szabályozás hiányában észlelhetjük. Végül nem árt elemeznünk, az MI Fehér Könyvét miként értelmezték (bírálták vagy kommentálták) az EU különböző fórumai. Még csak egy év telt el a Fehér Könyv megjelenése óta, azonban úgy tűnik, a különböző döntéshozó és véleményalkotó fórumok nem fukarkodtak a nyilvánosságra hozott értékelésekben. A Régiók Európai Bizottsága jelezte az MI hatásai kezelésének helyi és regionális fontosságát, ami az uniós nyelvezetben a hiány megfogalmazását jelenti. Ugyancsak jelezte az integrált szakpolitikák kidolgozásának elengedhetetlenségét, s rámutatott arra, bizonyos szakpolitikák kimaradtak az MI Fehér Könyvből. A regionalizmus szempontjainak érvényesítése során javasolták egy régiócentrikus közbeszerzési és jogi eszköztár kidolgozását, amely megfelelő keret lehet a

lokális önkormányzatok számára. Az anyag egy összetettebb és komplexebb MI értelmezés talaján áll - a fogalom jobban hangsúlyozza az MI társadalmi következményeit -, így ehhez az értelmezéshez igazítva kifejezetten konkrét jogi mechanizmusok bevezetését javasolja a diszkrimináció, a szegregáció elkerülésének biztosítására. A Bizottság Fehér Könyvének jogi anyagával egyetértve nagyobb hangsúlyt (és jogi megerősítést) szeretne a női munkavállalók jogainak területén, gondolva persze a MI-technológiák fejlesztési területén uralkodó "férfitöbbséget" lebontására. Érdekes eleme a szövegnek, hogy felszólít (valószínű a Bizottságot) "a jövőbeli jogszabályoknak és szakpolitikáknak különösen az algoritmusok átláthatóságára és értelmezhetőségére, valamint a mesterséges intelligencia alkalmazóinak elszámoltathatóságára, méltányosságára és felelősségére, különösen abban az esetben, ha az MI alkalmazása a polgárok jogainak gyakorlását vagy tényleges cselekvéseit érinti vagy befolyásolja." Ezért szükségesnek ítélik a közérthető nyelven történő tájékoztatást, különösen azokra az algoritmikus megoldásokra nézve, amelyek a polgárok alapvető jogait és kötelezettségeit befolyásolják.[7] Az EGBSZ "Egységes piac, termelés és fogyasztás" szekciója pedig arra szólítja fel az Európai Bizottságot, hogy alaposabban vizsgálja meg a mesterséges intelligencia hatását, vegye figyelembe az alapvető jogok és szabadságok teljes spektrumát.[8] Úgy tűnik nincsenek megelégedve a politikai jogok gyakorlásának terepén végzett jogfeltáró munkával, így a tisztességes választások, a gyülekezéshez, a demonstrációhoz való jog területeinek és az MI kapcsolatának elemzésével. Az EGBSZ ellenzi, hogy az MI-alkalmazásokra bevezessék a jogi személyiség bármilyen formáját. Ez így egyetlen anyagban nem szerepelt, de az aktuális viták - főleg a humánrobotok megjelenése - kiélezték e kérdést.[9] A szövegben a kritika mellett az egyetértés a fő motívum, a Fehér Könyv jogi részét a bizottsági szekció pozitívan értékelt. Igaz, utalnak arra, hogy a fennálló jogi keretek (GDPR) nem mindenben teljesítik és teljesíthetik az MI szabályozásának feladatát, ezért e területeken új megközelítés szükséges. Ilyen például a biometrikus azonosítás kérdésköre. Javaslatuk szerint a biometrikus azonosítás bármilyen célú felhasználását kizárólag tudományosan igazolt hatás megléte esetén, ellenőrzött környezetekben és szigorú feltételek mellett lehet engedélyezni. "A mesterséges intelligencia által vezérelt biometrikus azonosítás emberek, illetve emberi viselkedés vagy érzelmek felügyeletére, nyomon követésére, értékelésére vagy kategorizálására történő felhasználását meg kell tiltani." A radikális tiltásnak helye van a munkaerő-felvétel és munkaerőmenedzsment területén is. Még radikálisabb a javaslatuk, amikor az EU Bizottságának fatalizmusával szemben sürgetik, hogy a szabályozási ajtót hagyják mindig nyitva egy adott típusú MI (felhasználás) teljes elutasítására. Ez lenne a mesterséges intelligencia emberi vezérlésű ("human-in-command") rendszerének lényege, és amely így, ebben a formában már támogatható. A felidézett szövegek alapján lassan körvonalazódik, a különböző vélemények és álláspontok eltérő MI-fogalommal dolgoznak. Mélyebben belenyúlva e megközelítésekbe - és ismerve az MI fogalom meghatározásának problematikusságát - e különbségekből nem következik automatikusan a jogi szabályozás különböző lehetőségeinek felvetése, következik viszont az általában vett, tágabban értelmezhető szabályozási spektrumok különbsége. Így, ha az MI hangsúlyozottan a társadalmi - gazdasági - szociális viszonyok koordinátora, akkor a szabályozás az MI működési körébe eső társadalmi viszonyrendszerre is kiterjed. Ugyanígy a szűkebb, főleg a technikai-technológiai folyamatokra épülő megközelítés esetén. Mindezek ellenére úgy gondoljuk, nem a fogalomhasználat a lényeges - újra utalunk Domingos művére -, hanem a szabályozási elképzelések, melyek - finoman szólva - sincsenek egymással szinkronban, bár az MI Fehér Könyve általános elutasítására nem került sor. Az Európai Adatvédelmi Biztos az MI Fehér Könyvével egyetértve a szabályozás terjedelmét terjeszteni ki úgy, hogy az vonatkozzék a tagállamokra, és az uniós intézményekre, uniós szervekre, hivatalokra,



ügynökségekre. Az egyének mellett a szabályozás irányuljon a közösségekre, és a társadalom egészére kiható negatív hatások elleni védelemre - írta. Finomítani kell a kockázatbesorolást, hatásvizsgálatokat javasol, és nagyobb szervezeti koordinációt. A biometrikus azonosítás (bármely típusa) bevezetésének elhalasztását tartja célszerűnek. [10] Az Európai Unió Tanácsa Európa digitális jövőjéről kiadott következtetéseiben egyetértően üdvözölte az Európai Bizottság digitális "pakettjét" - benne az MI Fehér Könyvét.[11] A tagállamokra, európai közösségekre és az európai polgárokra nézve fokozódó erőfeszítéseket kíván és jósol, e nélkül ugyanis a digitális gazdaság kibontakozása nem biztosítható. Az adatgazdaság mellett az anyag jelentős része a mesterséges intelligenciával foglalkozik, szabályozásukat lényegében a Bizottság álláspontjával azonos módon képzeli el. Új szempontként a kiberbiztonság, a hálózatok és az 5G (sőt 6G) problémái szerepelnek, az e-egészségügy kérdései (levonva a Covid-19 járvány néhány tanúságát). A jogi keret a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályok rendszerét jelenti, ám tartalmilag az eddig megismert szabályozási elveken az elképzelések nem lépnek túl. Talán a jogellenes online tevékenység tilalmára vonatkozó álláspont az, ami külön említést érdemel, de tervezett, konkrét jogi lépésekkel e körben sem találkozunk. A Következtetések egy lényeges, komplex politikai dokumentum, ugyanakkor a jogászok vakarhatják a fejüket, ha meg akarnák tudni a teendőket. Az igazságszolgáltatás digitális jövőjéről 2020 végén látott napvilágot két fontos uniós dokumentum. Bemutatásuk a következő részre vár. A cikksorozat első részét itt, a másodikat itt, a harmadikat itt, a negyediket itt, az ötödiket itt, a hatodikat itt, a hetediket itt, a nyolcadikat itt, a kilencediket itt, a tizediket itt, a tizenegyediket itt, a tizenkettediket pedig itt olvashatja el. Lábjegyzetek: [1] Európai digitális egységes piaci stratégia. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Brüsszel, 2015.5.6. COM(2015) 192 final [2] A digitális egységes piaci stratégia végrehajtásának félidős értékelése. Összekapcsolt digitális egységes piac mindenki számára. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Brüsszel, 2017.5.10. COM(2017) 228 final [3] Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - Mesterséges intelligencia - A mesterséges intelligencia hatásai a (digitális) egységes piacra, a termelésre, a fogyasztásra, a foglalkoztatásra és a társadalomra (saját kezdeményezésű vélemény) (2017/C 288/01) [4] A mesterséges intelligencia Európa szolgálatában. EGSZB "Egységes piac, termelés és fogyasztói szekció" véleménye. Dokumentum:EESC-2018-02369-AS. EUR-Lex - EESC-2018-02369-AS - HU - EUR-Lex. 2021. 01.25. letöltés [5] A mesterséges intelligenciáról szóló összehangolt terv. A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. COM(2018) 795 final. Brüsszel, 2018.12.7. [6] Az emberközpontú mesterséges intelligencia iránti bizalom növelése. A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. COM(2019) 168 final. Brüsszel, 2019.4.8. [7] A Régiók Európai Bizottságának véleménye - Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és a bizalom európai megközelítése . (2020/C 440/14) Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 440/79. 2020. 12.18. [8] Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye - Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról - A kiválóság és a bizalom európai megközelítése. COM(2020) 65 final. (2020/C 364/12) Az Európai Unió Hivatalos Lapja. C 364/87. 2020.10.28. [9] Az Európai Parlament elhíresült állásfoglalásában "elektronikus személyként" definiálta a robotokat, bevallotta a magasan fejlett humanoid robotokra gondolva. Az állásfoglalás a hazai jogi szakirodalomban heves elutasítást váltott ki, mondván, az európai jogi hagyományok nem fogadják be az emberi személyiséghez nem kötött jogalanyiság koncepcióját. A jogalanyisághoz kapcsolódó problémák megoldását ezért

a hagyományos jogi keretek között kell elképzelni, e rendszerben célszerű kidolgozni például a robotok cselekedetei (nem magatartásuk, viselkedésük) következményeként felmerülő kártérítési felelősséget. A német jogászok szintén ezt az álláspontot vallják, szerintük a robotokhoz és a mesterséges intelligenciához kapcsolódó jogi kérdések - a fejlettség jelenlegi szintjén - gond nélkül megoldhatók a német civilisztika keretein belül. Az Európai Parlament 2017. február 16-ai állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL)). Udvary Sándor: Fémrabszolga vagy rivális életforma? A robotok jogi szabályozásának első lépései. *Gazdaság és Jog*, 2018/12. 16. Florian Muhle: Sozialitn und mit Robotern? Drei soziologische Antworten und eine kommunikationstheoretische Alternative. *Zeitschrift für Soziologie*, 2018/3. 147-163. [10] Összefoglaló az európai adatvédelmi biztosnak az Európai Bizottság "A mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és a bizalom európai megközelítése" című fehér könyvéről szóló véleményéről. Európai Adatvédelmi Biztos. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. C 392/3. 2020.11.17. [11] A Tanács következtetései Európa digitális jövőjének alakításáról. Európai Unió Tanácsa. 220/C 202 1/01. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. C 2020 I./1. 2020.06.16. - Kálmán Attila

### [Eredeti](#)

(jogaszvilag.hu, 2021. február 18., csütörtök)

## **Vírusölő üléshez a buszokon**

A baktériumokat a szövetből 99,9 százalékban megsemmisíteni képes technológiát fejlesztett ki egy francia vállalat. A koronavírus ellen is hatékony huzatot a párizsi és a lyoni tömegközlekedési járműveken tesztelik - írta kedden a Le Figaro című francia napilap. Az újság emlékeztetett arra, hogy sokan a tömegközlekedési eszközöket tekintik a fertőzés legfőbb helyszínének, ezért a tömegközlekedési vállalatok minden eszközzel (járatsűrítéssel, fertőtlenítéssel) próbálják szavatolni a higiéniát az utasok számára. Lyonban és a Párizs körüli Île-de-France régióban például egy olyan huzatot tesztelnek jelenleg az üléseken, amely 99,9 százalékosan megsemmisíti a baktériumokat és vírusokat, beleértve a koronavírus is. Legalábbis ezt állítja a Trajet-Aude elnevezésű vállalkozás, amely az antibakteriális szövetet kifejlesztette. "Öt évvel ezelőtt fejeztük be a szövet fejlesztését, eredetileg egy öntisztító terméket akartunk létrehozni" - mondta a közép-franciaországi Lyon közelében található Caluire-et-Cuire településen működő cég képviselője a Le Figarónak. Ehhez a szövetet titán-dioxidba mártják, az érc pedig a napfény vagy művilágítás hatására aktiválódik és megsemmisíti a szövetre kerülő molekulákat. A folyamat neve fotokatalízis, amelynek hatása a szennyeződésgátlás és antibakteriális tulajdonság elérése, vagyis az öntisztítás. A Le Figaro emlékeztetett arra, hogy a koronavírus-járvány kezdetén sokan tartottak attól, hogy különböző anyagú felületek érintésével is fertőzhet a vírus, s bár azóta ezt a lehetőséget több tanulmány is cáfolta, a tömegközlekedésen utazók továbbra is félnek. A FranceInfo hírrádió szerint francia vállalatok számos szabadalmat jegyeztettek be a koronavírus-járvánnyal kapcsolatban. Vírusölő maszkból már több is forgalomba került: az egyszer használatos, eldobható változatot a Bioserenity vállalkozás több kutatóintézetrel együtt fejlesztette ki, és keddtől áll az egészségügyi dolgozók rendelkezésére. Népszerűek a vírusölő orrspray-k is, amelyekből többfélért is forgalomba hoztak az elmúlt hónapokban, de

a fogyasztóvédelmi szervezetek arra figyelmeztetnek, hogy nem mindegyik egyformán hatékony. -

[Eredeti](#)

(3szek.ro, 2021. február 18., csütörtök)

## **Több minisztériumot, meg mást is**

Dehogy akarnék több bürokráciát. Csak hát, ami van, az tarthatatlan. Nem működő szuperminisztériumok ezer államtitkárral, szuperminiszterek, hol ilyen, hol olyan hatalommal. A mai állapotok szerint nem az ő hatalmuk, befolyásuk érvényesül, az a miniszterelnöki akarat vissz-fénye: ha közelebb van a főhatalomhoz, jobbak a szuperminiszter esélyei, ha távolabb kerültek tőle, lehet Mátyás király csontjai között bogarászni.

Szakmaibb alapokon működő, jobban látható és számonkérhető államigazgatáshoz valódi minisztériumok kellene. De vajon egy önálló szakmai minisztérium megoldja-e a gondokat? Vagy megoldja vagy nem, ám ha önálló, befolyása jobban függ a felügyelt területen végzett munkájától (láthatóság), mint a politikai látványpékségben végzett tevékenységétől.

Az Emmi: emlékeimmal összevetve ez a legcinikusabb összeállítás az iróniát és a politikai önzést sem nélkülöző államigazgatási kreatúrák közül. Igazi reneszánsz szervezet. Kiindulópontja az ember, akit tanítani kell mindenféle szinteken, aki kulturálódik, aztán beteg lesz, és intézményekben gyógyít és gyógyul, családot alapít, de már előtte is sportol, templomba és civil helyekre jár, végül, ha társadalmilag lemaradt, felzárkózik egy erre szakosodott államtitkárság segítségével. Testi és eszmeügyi főbiztosság. Full contact. Miniszterei sohasem bírtak vele. A legutóbbi láthatóan otthagya harcálláspontját, és ezoterikus, magyarságtörténeti tévelygésekkel borzolja a rendes jobboldali politikát különben kedvelő szakmai közvéleményt.

Nem adok tippeket, az ellenzéki pártok már nyilván gondolkodtak rajta, de vajon hányféle minisztériumot kellene kikerekíteni ebből a szörnyetegből? Csak ismétlésképpen, ilyen területek zsúfolódtak össze: oktatás, kultúra, egészségügy, sport, szociális és családügyek, egyházi és civil szervezetek. A Covid-történet újabb hungarikummal lepett meg bennünket: másutt a felelős miniszter órákat töltött a kamera előtt, nálunk mások beszélnek helyette. Az egészségügyi reformnak nevezett intézkedéssorozat a belügyminiszter felügyelete alatt zajlott, amit akár a régi világ visszatéréseként is értékelhetnénk, midőn még Johan Béla felügyelte a közegészségügyet a BM-ben. De nem: arról van szó, a miniszterelnök tapintatosan megengedte, hogy egészségügyért felelős minisztere a kaotikus mindennapok gyötrelme helyett Hunyadi DNS-ével, továbbá a pozsonyi csata újragondolásával töltse idejét. Aztán ott van az Innovációs és Technológiai Minisztérium. Hosszú, itt most nem ismertetőmúltja van ennek is. Neve alapján bárki a nyolcvanas évek Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságára gondolhat, de ez csak kis része az eredetnek. Immáron van benne felsőoktatás és szakképzés (ld. még Emmi), foglalkoztatás (korábbi munkaügyi struktúrák), kereskedelempolitika és fogyasztóvédelem (persze csak hazai, a külső egy másik minisztériumban van), gazdaságstratégia és szabályozás (ennek gyökerei látszólag ismertek, valójában áthajló terület a PM és az MNB vizeire).

Ide tartozik a szebb időket megélt közlekedés, továbbá a klíma- és energiapolitika. Igazi kisgömböc, MTA-intézetek, felsőoktatás, korábban EU-pénzek. Most úgy tűnik, hogy a kormányzaton belül némileg visszaszorult, emésztési problémák léptek fel. Vajon hány minisztérium kanyarítható ki belőle anélkül, hogy a szakmai kompetencia sérülne?

A nyolcvanas évek második felének slágertémája volt a külföldön működő képviselői hálózatok párhuzamosságának megszüntetése, ami lépésről lépésre, hosszabb folyamat eredményeként vezetett a Külügyi és Külgazdasági Minisztérium kialakulásához. Vele a magyar diplomácia és külkereskedelem új korszakához érkezett, aminek jeleit a médiában vehetjük szemügyre. Példák az elmúlt évekből: a nyugati világ folyamatos számonkérése, méreteinkhez képest szakszerűtlen, konfrontatív, túlzó külügyi narratíva, amelyet az apparátus csak részben ellensúlyoz. Elképesztő külkereskedelmi kalandozásokat láthattunk, kezdve a kereskedőháztól egészen a szakszerűtlen, gyakran drága beszerzéseig (lélegeztetőgép, vakcina), amelyekben a miniszter és csapata ügyintézőként is szívesen fellép, bár a kereskedőkre korábban jellemző költségérzékenységet valahol félúton elvesztették.

Szervezeti és morális restitúcióra lenne hát szükség, kezdve az OGYÉI-től a környezetvédelmen át az építési és örökségvédelmi területekig, vagy éppen az egészségügyi hálózatokig. Szervezeti önállóságra, felhatalmazásra, a vezetők morális tartására.

TÖMPE ISTVÁN közgazdász

[Eredeti](#)

(Népszava, 2021. február 19., péntek, 10. oldal)

## **IDÉN MEGÚSSZUK?**

Szinte nem terjed az országban a madárinfluenza. Jó hír, hogy a január első napjaiban észlelt első két megbetegedésben érintett telepen és körülötte nem találták újabb előfordulást. Így a Nemzeti Élelmiszerlánc- biztonsági Hivatal (Nébih) feloldotta Komárom-Esztergom megyében a madárinfluenza miatt elrendelt védőkörzeteket. Amennyiben a járványügyi helyzet továbbra is kedvezően alakul, február 17-től a megfigyelési körzeteket is feloldják, újraindulhatnak a belföldi és az Európai Unióba irányuló szállítmányok. A Nébih korábban több, Ács közelében található pulykatartó telepen rendelte el mintegy 90 ezer állat leölését, mivel közöttük megjelent a madárinfluenza vírusa.

Ezt nem lehetett megtenni az egy hónapja Bács-Kiskun megyében észlelt eseteknél. Ott ugyanis újabb 110 ezer tyúkot kellett leölni, mert az elsődleges madárinfluenza-kitörés egy kilométeres körzetén belül újabb három másodlagos kitörést állapítottak meg. Mindhárom esetben tojóttyúktartó gazdaságban lépett fel a megbetegedés. Ha nem lesz más eset, akkor a védőkörzetek feloldása legkorábban február végén várható. A megye érintett baromfitelepein jelenleg is zajlanak a végfertőtlenítések, a munkálatok várhatóan a jövő hét elejére fejeződnek be.

Tavaly ilyenkor már igen sok telepen észlelték a bajt. Az idén eddig 5-6 állattartó gazdaságot érintett a kór, érdekes módon éppen olyan - pulyka és tyúk - telepeken, ahol egyébként zártan tartják a jóságokat. Nagy kérdés, hogy a tavaszi vadmadárvonulás - ami lassan már megkezdődik - hoz-e ránk megint fertőzést?

[Eredeti](#)

(Szabad Föld, 2021. február 19., péntek, 8. oldal)

## **A vetés fele jó állapotban telel**

**NÖVÉNYTERMESZTÉS** Nem ártott a fagy, ráadásul gyérítette a pockokat

A gazdálkodóktól érkezett visszajelzések szerint összességében jó-közepes állapotúak az őszi vetések - mondta a Világgazdaságnak Csósz Tibor, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) tanácsosa. Ez a helyzetkép megfelel annak, amit az agrártárca a december 10-i helyzetet rögzítve kiadott, eszerint például az ősibúza-állomány 53 százaléka bizonyult jó állapotúnak, 32 közepesnek, 15 százaléka pedig gyengének. Az őszi árpnál ugyanebben a felosztásban 60, 27, 13 a vetések minősítése, míg az őszi káposztarepcénél 62, 27, 11 százalék volt az arány. Az őszi folyamán csapadékos volt az időjárás, sok helyen nem tudtak a szokott időben kimenni az átázott földekre, emiatt elhúzódott a vetés, később kelt ki a növény, ezért gyengébb állapotban érte a tél az állományokat.

A tapasztalatok szerint azonban az áttelelésük ettől függetlenül problémamentes.

Az elmúlt napok fagyos időjárása nem ártott a kalászosoknak, a mínusz 10-13 fok legfeljebb levélfagyást okozott néhány helyen, de ezt a növény könnyedén kiheveri. Felfagyást - amikor éjjel megfagy a talajban lévő víz, nappal pedig felolvad, és az így előidézett talajmozgások elszakítják a növény gyökereit - csupán egy helyről jelentettek a gazdálkodók - mondta Csósz Tibor. Többen jelezték azt is, hogy a fagyott talajnak annyi előnye volt, hogy rá tudtak menni a területre, és el tudták kezdeni a fejtrágyázást. A MOSZ-hoz érkező termelői visszajelzésekben több megyéből jelezték a vadak és a mezei pockok által okozott kárt. A pockok elszaporodásának kedvezett a korábbi enyhébb idő, és bár az elmúlt napokra jellemző fagy nem volt sem olyan kemény, sem olyan tartós, hogy lenullázza ezt a problémát, a csapadék és a hideg némileg gyérítette az állományt. Ettől függetlenül védekezni kell ellenük, ehhez a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal még tavaly kiadta a sürgősségi engedélyt a Pocok Tox nevű készítmény használatára.

Az elmúlt hetekben a belvizes területek növekedéséről is érkeztek hírek, az érdekképviselethez befutott termelői információk szerint azonban ez az utóbbi napokban már nem jellemző. Volt olyan gazdaság, ahol ez a terület 10 százalékát érintette, de megyei szinten ezekben az esetekben is 1 százalék alatt maradt az elöntött területek aránya. Korábban amiatt is voltak aggályok, hogy nagymértékben, akár 900 ezer hektár alá csökken a búza vetésterülete, ám az adatok ezt nem támasztják alá. A december 10-i összesítés szerint ugyanis őszi búzát 927,4, őszi árpat 247,8, őszi káposztarepcét pedig 289,3 ezer hektáron vetettek a gazdálkodók.

**GRAFIKON**

**AZ ŐSZI BÚZA BETAKARÍTÁSRA ELŐIRÁNYZOTT TERÜLETE**

Forrás: AKI, VG-grafika

K. B. Z.

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2021. február 19., péntek, 3. oldal)

## **Szállodaszövetség: a védettek mehessenek étterembe, szállodába!**

A Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (MSZÉSZ) szeretné elérni, hogy azok, akik védettek a vírussal szemben, mehessenek étterembe, szállodába - mondta Flesch Tamás, a szállodaszövetség elnöke az MTI-nek pénteken. Hozzátette: nagyon pozitív lenne, ha fokozatosan elkezdhetnének megnyitni a vendéglátóhelyek és a hotelek.

Látható, hogy a magyarok már a húsvéti, áprilisi, és az azt követő időszakokra elkezdtek szállást foglalni a belföldi szállodákba. Nagyon örülnének, ha a kormány megvizsgálná annak lehetőségét, hogy a beoltottak és a betegségből felgyógyultak, azaz a fertőzéstől védettek, hogyan mehessenek szállodába és étterembe - mondta Flesch Tamás. Kitért arra is, hogy a nyitás ideje az egyes helyeken attól is függ, hogy ki hány dolgozót tartott meg.

Ha megkapják a kedvező választ a nyitásra, azt követően az elnök szerint a legtöbb helyen két hét alatt meg is történhetne az - mondta.

A magyarországi szállodáknál azonban mindenképpen fokozatos nyitásra számít Flesch Tamás, mert a budapesti hotelek még biztosan nem számolhatnak külföldi vendégekkel, miközben a vidékiek elkezdhetnének dolgozni és bevételt termelni, ha kiszolgálhatnák a védett vendégeket.

(Portfolio 2019. február 19., péntek)

## **Három megdöbentő részlet derült ki az AstraZeneca és a Pfizer vakcinájáról: mégsem szúrta el az EU a közös beszerzést?**

Kiderült, hogy valójában nem 3 hónappal később, hanem 1 nappal hamarabb kötött vakcinaszállítási szerződést az Európai Bizottság a brit-svéd AstraZenecával, mint maga a brit kormány, ráadásul pontosan ugyanolyan feltételeket tartalmaz mindkét szerződés, azaz ilyen értelemben sem került hátrányba az EU. Az is kiderült, hogy a Pfizer eredeti „utolsó árajánlatát” 71%-kal le tudta alkudni a Bizottság a közös uniós ártárgyalások során. Ez a három friss fejlemény egészen más megvilágításba helyezi azokat a kritikákat, miszerint teljes kudarc lenne az uniós közös vakcinabeszerzési stratégia.

A két legnépszerűbb kritika a 27 tagállam nevében intézett közös uniós vakcinabeszerzéssel szemben az, hogy túl lassan reagált az Európai Bizottság és rossz feltételeket tudott csak kialkudni a gyártókkal szemben. Ezekkel teljesen szembemennek azok a tények, amelyek csak a minap váltak ismertté, mégpedig az alábbi formában:

Bár még január végén is azt hangoztatta újságírói kérésekre a brit kormány, hogy nemzetbiztonsági indokok miatt nem lehet közzétenni az AstraZenecával kötött vakcina szerződést, de valójában már november 26-án közzétették azt a brit kormány beszerzéseket rögzítő portálján szerkesztett formában (csak az árat és a szállítási ütemezést takarták ki), csak eléggé eldugva, így senki sem figyelt fel rá.

Mivel a gyógyszercéggel vívott csörték nyomán az Európai Bizottság is közzétette a saját maga által kötött szerződés szerkesztett változatát, így lehetőség nyílt a kettő összevetésére. A CNN-nek nyilatkozó jogi szakértő ezt meg is tette és ez alapján azt mondja, hogy **gyakorlatilag a két szerződés szinte szó szerint megegyezik és mindkettőben benne van az a „megteszek minden tőlem telhetőt” klauzula**, amire mutogatva az AstraZeneca

januárban váratlanul bejelentette, hogy jelentősen eltér az EU felé vállalt szállítási ütemezéstől.

Egy nagy vihart kavart olasz lapinterjúban a gyógyszer cég vezérigazgatója azt állította, hogy ez a klauzula jogilag valójában nem kötelezi a céget az EU felé előre vállalt szállítási menetrend teljes betartására. Ez csak olyan értelemben igaz, hogy **a klauzula valójában csak annak az üzleti kockázatnak a mérséklésére szolgál**, hogy a szerződés aláírásakor még nem lehetett tudni, hogy lesz-e hatékony vakcinája a cégnek, illetve ha lesz, akkor utána valóban be tudja-e tartani a jó előre vállalt szállítási menetrendet (erre a klauzulára mutogatva eltérhet tőle amellett, hogy mindent meg kell tennie a vállalt szállításokhoz közelítő teljesítésért).

Mivel most kiderült, hogy az AstraZeneca valójában a brit kormány felé is ugyanezt a klauzulát vállalta, így a jogi szakértő hangsúlyozta: erre a klauzulára mutogatva azt például nem teheti meg az AstraZeneca, hogy részben brit céggént csak a brit kormánynak szállít, és az EU-nak nem. Azt már csak mi tesszük hozzá, hogy azt viszont megteheti csendben a cég, hogy logisztikai és egyéb okokra hivatkozva előbb szándékosan a brit vállalásai kielégítésére fókuszál, hiszen részben brit cég és csak ezzel együtt igyekszik teljesíteni valamelyest az EU felé vállalt számokat. A Bizottság egyébként pont erre gyanakodott, amikor az asztalt ütte végülis exportkorlátozásokat vezetett be az összes uniós vakcinagyártóval szemben, hogy minden kifelé történő szállításról tudjon előzetesen és ő adhasson engedélyt rájuk (vagy elutasítsa). A lényeg tehát az, hogy **a brit kormány sem tudott jobb feltételeket kötni az AstraZenecával a szerződésében, mint az EU**, csak mivel brit, így meg kell érteni, hogy kicsit „hazahúz” a szíve a szállítások prioritizálásánál.

Még ennél is érdekesebb információ a nyilvánosságra került **brit kormány szerződéséből az, hogy azt valójában 1 nappal később, augusztus 28-án kötötték meg ahhoz képest, mint amikor (augusztus 27.) az Európai Bizottság is megkötötte a maga szerződését a céggel**. Ez azért érdekes, mert az AstraZeneca vezére a fent jelzett olasz interjúban maga sugallta azt, hogy azért szállítanak előbb és gyorsabban a brit kormánynak, mert a britekkel 3 hónappal hamarabb kötötték a szerződést, mint az EU-val, így meg kell érteni, hogy aki gyorsabban lépett, az hamarabb kapja a vakcinát. A valóság tehát az, hogy **az EU 1 nappal hamarabb kötötte a szerződést, mint a brit kormány, mégis azt jelezte az EU felé a cég január vége felé, hogy a márciusig vállalt vakcina mennyiségnél 60%-kal kevesebbet tud szállítani, miközben a britek felé nem közölt ilyet a cég**. A teljesebb képhez hozzátartozik, hogy a britek egyrészt azért járnak előrébb az Astrazeneca készítményével az oltásokkal, mert ők a teljes népességben engedik azt beadni, miközben az EU-ban az Európai Gyógyszer Ügynökség bár megengedte ezt a teljes népességre, de sok ország csak 55-65 év alatt adja be elővigyázatosságból. Emellett még fontosabb, hogy **a briteknél az első dózis után 12 hétig elnyújtják a második dózis beadását, és így több embert tudnak elsőre oltani**, míg az EU-ban 3 héten belül megkapják a második dózist is. Ezt egyébként jól jelzi az alábbi ábra is, miszerint a briteknél kevesebb ember kapta meg a második dózist sok uniós tagállambeli "versenytársánál", noha az első dózis beadásával toronymagasan vezet a rangsorba vett országokon belül.

A német ARD TV és a Süddeutsche Zeitung közös oknyomozásának információi szerint a Pfizer/BioNtech júniusban még 54,08 eurós árat ajánlott az EU-nak, és azt állította, hogy ez a fejlett országoknak adható létező "legnagyobb árkedvezmény" és "önköltségi áron" fogják szállítani a vakcinát. Aztán végül az EU az ártárgyalások nyomán ezt lealkudta novemberre 15,5 euró körülre, ami lényegében megegyezik Pfizernek az Egyesült Államokkal kötött szerződésében szereplő árral, ami átszámolva 16 euró körül van. Ez 71%-os uniós áralkut jelent néhány hónap alatt (igaz közben a német állam 375 millió euróval támogatta júniusban a német BioNtechet az mRNS-alapú vakcinakutatásokban), és így **500 millió adaggal számolva 27 milliárd euró helyett 7,7 milliárd euró a költség az EU-tagállamokban**. Ez

igen jelentős költségelőny anyagilag és nyilván szerepe van benne annak, hogy 27 ország nevében együttesen szerzi be a Bizottság a mennyiséget. Ilyen árkedvezményt egy-egy kisebb ország bizonyára nem tudott volna kiharcolni (az egyéb transzparencia elvárások mellett).

(Portfolió 2021. február 19., péntek)

## **Kiderült az áruházi húspultok titka: ezzel etetnek minket a boltok**

Számos hazai áruházban az előre csomagolt termékek mellett pultból is beszerezhetjük a hús-, illetve hentesárut. A Pénzcentrum körképéből kiderült, hogy még mindig óriási hagyománya van Magyarországon a "pultozásnak", és a járvány ellenére is rengetegen vásárolnak ezekből az előre becsomagolt termékek helyett. Sőt, olyannyira népszerűek ezek a pultok, hogy az Auchan még bővíteni is tervezi a meglévő állományt. A Tesco pedig arról számolt be, hogy 850 szakképzett munkatárs szolgálja ki a vevőket a pultokból.

Mint kiderült, az Auchannál 16 hipermarketben és 5 szupermarketben működik hentespult, ahol szakképzett munkatársakkal várják a vásárlókat. A boltlánc azt is elárulta a Pénzcentrumnak, hogy terveik szerint az év folyamán már mindegyik áruházukban lesz külön húspult.

Hozzá tették, számos friss húsfélével várják a vásárlókat. Baromfiból megtalálható áruházukban a csirke, pulyka, kacsza, liba. Csirkéből is többféle lehetőségből válogathatnak vásárlók, elérhető a GMO-mentes csirke, kukoricás csirke, kistestű tyúk, kakas, jérce vagy gyöngytyúk. A kacsza és a liba esetében pecsenye és hízott kacsaháj, libaháj is van a polcokon, ezenkívül pulyka egész évben, bébipulyka pedig a karácsonyi szezonban kapható. A hentesárak közül kérhetünk marhát, borjút, birkát, bárányt, ez utóbbiból háztájit is, ami a Gazdától az asztalig programjuk része. Ezenkívül süldőt és sertést is kínálnak vásárlóknak, amiből szintén kapható háztájji is. Válogathatunk bőrös termékek és belsőségek széles kínálatából is.

Olyan különlegességek is megtalálhatók az Auchanban, mint a nyúlhús, különféle vadhúsok, grill termékek, sous vide termékek, érlelt és angus marha, valamint kiegészítő termékek, mint belek, műbelek és pácsó - közölték.

A Spar tájékoztatása szerint 326 darab saját üzemeltetésű áruházukban található húspult. Az összes pultban dolgozó kolléga kapott képzést. A Sparnak két húszüzeme is van, a bicskei és a perbáli Regnum Húszüzemekben pedig összesen 470 fő dolgozik. Mint közölték, Bicskéről érkezik több termék a boltokba (69 százalékuk). Kérdésünkre a Spar elárulta, hogy az áruházakban 257 fajta pultos hústermék kapható, előrecsomagoltból pedig 402 különböző - főképpen a tradicionális, lédig, pultos termékeket kínálják a húspultokban.

300 fő dolgozik hentes munkakörben az üzletekben, és további 549 kolléga (részlegvezetők, szakeladók, osztályvezetők) munkaterülete hús/hús-csemege, így összesen 849 fő dolgozik a területen - közölte a Spar.

A Tesco-áruházak több mint felében üzemel csemegepult, ezekben 850 fő szakképzett munkaerőt foglalkoztat az áruházlánc. Az ő húspultjaikban jelenleg összesen 64 féle terméket kínálnak vásárlóknak, azonban a választék áruházanként eltérő. A csomagolt termékek választéka ennél bővebb, s több mint 100 féle termékből áll a teljes választék, ám az üzletek kínálata ebben az esetben is különböző.

A pultban megtalálható sertés-, marha-, csirke-, pulyka- és kacsahús, míg az előre csomagolt termékek között ezeken felül találkozhatunk borjú-, tyúk- és nyúlhússal, valamint hallal. A csomagolt termékek között helyet kapnak az alap termékek, mint pl. a szeletelt karaj, a



darálthús, a csirkemell és mellettük az egészen speciális és prémium termékek is, mint a kacsa májak, a különböző marha steak-ek, sous vide húsok, hazai és tengeri halak.

Szorosan együttműködünk magyar szállító partnereinkkel és egész évben arra törekszünk, hogy a pultjainkban kapható baromfi és sertéshúst tőlük vásároljuk. Büszkék vagyunk rá, hogy a pultjainkban kapható baromfihús 100 százalékban magyar termék. Sertéshúsok esetében kizárólag akkor vásárolunk import terméket, ha a magyar szállítók mennyiségben nem tudnak elegendő árut biztosítani. Ekkor is kb 2-3 százalék az import sertéshús aránya a pultokban és ez jellemzően az ünnepi időszakokban fordulhat elő - tette hozzá a Tesco sajtóosztálya.

Nemcsak a termék, a szolgáltatás is fontos

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy mi alapján válogatják össze az áruházak, hogy milyen termékeket kínálnak a húspultokban, csemegepultokban. Az Auchan kérdésünkre kifejtette, hogy igyekeznek olyan termékeket elérhetővé tenni a hűtőpultokban, amelyek mellé szolgáltatást is tudnak nyújtani, mint például szeletelés, kockázás, hártázás, darálás.

A Tescónál van egy fix választék, amelyet vásárlói a trendek, szokások alapján folyamatosan kiegészítenek, illetve az újdonságokat is keresik:

Természetesen a legnépszerűbb húsrészek mind megtalálhatók a pultjainkban, mint például a lapocka, a csirkemell filé, ugyanakkor mindig megjelennek az adott időszak sláger termékei is, mint például télen a zsírszalonna vagy nyáron a pácolt grill húsok. - írták.

A megszokás legyőzte a vírust

Sokakat a vírus sem tántorít el attól, hogy a megszokott rendben vásároljanak. Legalábbis az áruházláncok válaszaiból kiderült, még mindig rengetegen részesítik előnyben a "pultos" termékeket az előre becsomagoltakkal szemben. Az Auchannál 2020-ban hús, illetve baromfi tekintetében például a vásárlók harmada választotta a pultokat a csomagolt termékekkel szemben. A vírushelyzetben ugyanakkor azt tapasztalják, hogy sok vásárló választja inkább az előre csomagolt, önkiszolgálós termékeket, a húspult helyett.

Friss húst a Sparnál a vevők majdnem háromnegyede (72%-a) a pultból vásárolja, a hústermékek és a csemege területen az értékesítési arány 50-50 százalék, úgyhogy még ebben a termékkörben is elég erősek a pultok.

A magyar vásárlók még mindig a pultos kiszolgálást részesítik előnyben, bár az elmúlt években az önkiszolgáló csomagolt kényelmi termékeink értékesítése folyamatosan emelkedik. Ezen termékek konyhakész állapotban szeletelve, kockázva, fűszerezve kerülnek csomagolásra, így nagyon kedveltek a vásárlóink körében - tette hozzá a Spar.

A Tesco is megerősítette, hogy Magyarországon még mindig óriási hagyománya van a pultoknak:

A vásárlások közel háromnegyede még mindig pultból történik. A pandémia hatására ebben tapasztalunk ugyan némi változást, és jelenleg valamivel többen választják a csomagolt termékeket, ugyanakkor ez a növekedés nem jelentős, a forgalmi arányokat számottevően nem befolyásolja - fejtette ki a Tesco sajtóosztálya. Hozzá tették, hogy a vásárlók az elmúlt időszakban egyre szívesebben választják a ún. konyhakész, kényelmi termékeket, tehát amik már szeleteltek, vagy fel vannak kockázva. Ezekkel otthon már könnyebb és kényelmesebb dolgozni, hiszen elő vannak készítve.

(Pénzcentrum 2021. február 19., péntek)

**ENSZ: a Föld egy élhetetlen bolygóvá válik**

Az emberiség tevékenysége vezetett az éghajlatváltozáshoz, és elpusztítja az ökoszisztémát. Szennyezésünk miatt a Föld egyre inkább egy megtört, élehetetlen bolygóvá válik – áll az ENSZ új jelentésében.

A világszervezet csütörtöki tanulmánya leszögezi; a megfelelő globális válasz a világgazdaság átalakítása, a megújuló energiák, a zöld munkahelyek és a fenntartható rendszerek kiépítése.

Az ENSZ-főtitkára, Antonio Guterres szerint „az idejében vagy meghozzuk ehhez a szükséges döntéseket, vagy már késő lesz. Most még tudjuk megteremteni a feltételeket a következő évtizedek távlatában. A kibocsátás drasztikus csökkentésével még másfél Celsius fokon belül tartható a felmelegedés. Ebben az évben megfelelő keretet kell alkotnunk a biológiai sokszínűség megőrzéséhez. Ez egy sorsfordító esztendő lesz” - mondta.

A 168 oldalas, „Békét kötni a természettel” jelentés kiemeli; „ha ezt nem tesszük meg, gyermekeinkre és unokáinkra örökítjük a szélsőséges időjárást, a tengerszint emelkedését, a növény- és állatfajok kipusztulását, az élelmiszer- és vízbizonytalanságot, a jövőbeni járványok növekvő valószínűségét.”

(euronews 2021. február 19., péntek)

## **Az összes lakossági ügyfelétől búcsúzik az Elmű-Émász**

Más egyetemes szolgáltató lép majd az Elmű-Émász helyébe, miközben a társaság megmarad az északkelet-magyarországi áramhálózat üzemeltetőjeként. Az ügyfeleknek nincs ezzel dolga.

Kezdeményezte villamos energia egyetemes szolgáltatói engedélye visszavonását, valamint 2,2 millió ügyfelét átvevő szolgáltató kijelölését az Elmű-Émász Energiaszolgáltató Zrt. – közölte mind a szolgáltató, mind pedig a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH). A MEKH csütörtökön közzétette a nyilvános felhívást is a felhasználók átvételére.

A szolgáltatóváltás azokat a Budapesten és Pest megyében, valamint Északkelet-Magyarországon élő, alapvetően lakossági ügyfeleket érinti, akik jelenleg egyetemes szolgáltatás keretében vásárolják az áramot az Elmű-Émász Energiaszolgáltató Zrt.-től. Az érintett 2 207 640 felhasználónak nincs teendője, villamosenergia-ellátásuk az átadás-átvételi folyamat idején is zavartalan marad. Változatlan módon kapják és rendezhetik áramszámláikat, a váltásról pedig a megszokott kommunikációs csatornákon folyamatos és teljes körű tájékoztatást kapnak.

Az Elmű-Émász Energiaszolgáltató Zrt.-vel versenypiaci szerződésben álló ügyfelekre a szolgáltatóváltás nem vonatkozik, számukra a vállalat a jövőben is változatlanul biztosítja a villamosenergia-szolgáltatást.

Az egyetemes szolgáltatási engedély visszaadását követően a villamosenergia-hálózat fenntartója és üzemeltetője Budapesten és Pest megye legnagyobb részén továbbra is az Elmű Hálózati Kft. lesz. Így a cégcsoport kapcsolatban marad lakossági ügyfeleivel is, az áramhálózat üzemeltetőjeként.

Az északkelet-magyarországi áramhálózatot üzemeltető és az ott élő ügyfeleket ellátó Émász Hálózati Kft.-t korábbi bejelentésének megfelelően az E.ON Hungária Csoport az MVM Csoportnak tervezi értékesíteni. A Elmű-Émász társaságcsoport az E.ON Hungária Csoport tagja. A mostani döntés része a 2019-ben bejelentett átalakítási folyamatnak.

(HVG 2021. február 19., péntek)

## **Egy új kóddal biztonságosabb a webáruházak vásárlás - MNB Pénzügyi sarok**

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) Pénzügyi sarok rovatában ma az alábbi kérdésre keressük a választ a jegybank szakértőitől: „A bankkártyámmal vásároltam volna az interneten, de a kereskedő valami új ismeretlen kódot kért. Most nem tudok semmit venni, mit tegyek?” (A. Iván, Mátészalka). Válaszol Binder István, az MNB felügyeleti szóvivője.

Elektronikus bankszámlás ügyleteinknél pár éve már megszokhattuk, hogy – eddigi internetes azonosítóink mellett – egy újabb kódot kell megadnunk, azaz az úgynevezett erős ügyfél-hitelesítést kell alkalmaznunk az adott tranzakciókhoz, amely például mobiltelefonunkon érkezik meg hozzánk.

Egy 2018-tól már hatályos európai uniós szabály alapján idén januártól erős ügyfél-hitelesítés szükséges már akkor is, ha betéti vagy hitelkártyánkkal (esetleg ezek társkártyáival) vásárolunk valamit a világhálón egy kereskedőnél, szolgáltatónál. Ez – többek között – azt a célt is hivatott szolgálni, hogy a fizetések biztonsága még tovább növelhető legyen, illetve azon országokban is, ahol esetleg korábban magasabb arányban voltak visszaélések, jelentősen csökkenjen ezek száma. Szerencsére Magyarország e szempontból eddig is biztonságosnak számított.

**HA VISZONT NEM A VILÁGHÁLÓN, HANEM FIZIKAILAG HASZNÁLJUK A KÁRTYÁNKA - T - PÉLDÁUL EGY BOLTBAN VAGY A BENZINKÚTON - VÁSÁRLÁSRA, TOVÁBBRA SEM LESZ SZÜKSÉG AZ ÚJ AZONOSÍTÓRA, CSAK A MEGSZOKOTT PIN-KÓDUNKRA.**

A netes vásárlásoknál viszont önmagukban a bankkártyánkon lévő adatok (bankkártyaszám, név, lejárat, 3 jegyű ellenőrző kód) megadása már nem lesz elegendő. Szükségünk lesz ezek mellett egy állandó internetes vásárlási jelszóra is, illetve egy, a bankunktól minden ügylethez kapott egyszeri kódra. Ezeket kell begépelnünk a vásárláskor az internetes felületen felugró ablakokba.

Vannak azonban bankok, amelyeknél az okostelefonunk külön applikációja révén jelszóval végezhetjük el az erős ügyfél-hitelesítést, míg mások akár biometrikus (ujjlenyomat, szemíríz) azonosítást is ajánlanak ügyfeleiknek a tranzakció jóváhagyására.

**AZ ÚJ HITELESÍTÉS HASZNÁLATA CSAK PÁR MÁSODPERCCEL HOSSZABBÍTTJA MEG A VÁSÁRLÁS IDEJÉT, MIKÖZBEN AZ NÖVELI A BIZTONSÁGUNKAT A NETES VÁSÁRLÁSOKNÁL.**

Ha ugyanis esetleg ellopják bankkártyánkat (vagy csak az adatait), ezentúl a tolvajoknak nem lesz elegendő pusztán a kártyás azonosítók begépelése egy illetéktelen netes vásárláshoz. Az új kód nélkül semmit sem tudnak tenni.

Sok olyan ügyfél van, aki vásárol bankkártyájával az interneten, ám nincs okostelefonja. Természetesen nekik is lehetőségük van továbbra is a webshop-os ügyletekre, például úgy, hogy bankjuk hagyományos mobiltelefonjukra küldi sms-ként az egyszeri jelszót. Internetes vásárlásainkhoz emellett hitelintézetünk egy állandó PIN kódot is adhat, vagy akár az internetbankon keresztül biztosíthat egy állandó jelszót is kifejezetten csak kártyás webáruházi ügyletekre.

**AZ UNIÓS JOGSZABÁLY TÖBB ESETBEN MENTESSÉGET ADHAT AZ ERŐS ÜGYFÉL-HITELESÍTÉS ALÓL.**

Ilyen, ha például a parkolás vagy egyéb közlekedés viteldíját szeretnénk megfizetni, illetve, ha az internetes vásárlás során rendszeresen ugyanazon összeggel terhelnék meg a számlánkat. Utóbbinál a bankunk alkalmazhatja az ismétlődő fizetésekre vonatkozó kivételszabályt úgy, hogy csak a legelső fizetésnél szükséges az erős ügyfél-hitelesítés, a továbbiaknál már nem. Ezeken felül a bankok

kockázatértékelés alapján is eltekinthetnek az erős ügyfél-hitelesítés alkalmazásától bizonyos esetekben.

Az új szabály az egész Európai Unióban (EU) érvényes, a hazai szabályozás viszont csak a magyarországi kereskedőkön és bankokon tudja számonkérni annak megfelelő alkalmazását. Ritkán előfordulhat ezért, hogy egy uniós kereskedő (nem pedig itthoni bank) felkészületlensége miatt a kezdeti időszakban meghiúsul vásárlásunk. **AZ EU-N KÍVÜLI (PÉLDÁUL KÍNAI, AMERIKAI) WEBSHOPOK ÜZEMELTETŐINEK NEM KELL ALKALMAZNIUK AZ ERŐS ÜGYFÉL-HITELESÍTÉST, TEHÁT OTT AZ ÚJ KÓD NÉLKÜL IS TUDUNK VÁSÁROLNI.**

A hazai bankok tavaly ősztől folyamatosan tájékoztatják ügyfeleiket az új kód használatáról. Ha mégis elakadunk egy-egy vásárlásnál, kérjünk segítséget bankunk telefonos ügyfélszolgálatán vagy olvassuk át annak honlapján az ezzel kapcsolatos tájékoztatót! Előfordulhat például, hogy a bank nem ismeri mobiltelefon-számunkat, így azt – bemenve a bankfiókba - meg kell adnunk neki banki azonosításként, vagy esetleg külön kell regisztrálnunk az internetes biztonsági kódra, netán frissítenünk kell banki mobilapplikációkat.

A cikk szerzője Binder István, az MNB felügyeleti szóvivője

(Origo 2021. február 20., szombat)

## **Gerő Ernő három évre szemet hunyt a hálapénzezésnek, hetven év lett belőle**

A hálapénz intézménye megalázta a beteget, az orvost és ápolót, mégis hetven évig, jóval a rendszerváltás utánig a magyar mindennapok része volt ez a más országban ismeretlen intézmény. Megszüntetésének kísérlete a szemünk előtt zajlik. Kialakulása és fennmaradása szép példája annak, milyen következménye van a halogatásnak.

A betegek egymástól kérdezik a kórházi ágyon: a professzor úrnak mennyit illik adni a műtétért? Nem fog megharagudni, mert túl kevés van a borítékban? Mi van, ha jönni kell varratszedésre, és a doktor szóvá teszi? Vagy nem mond semmit, de estig várakoztat? Netán kiújul a betegségem, és majd emlékezni fog rám, hogy én voltam az a sóher.

Mindannyiunknak ismerős tépelődések, akik az elmúlt évtizedeinket Magyarországon töltöttük. De vajon mindig így volt ez? És ha nem, akkor mióta létezik a hálapénz, ami legalább olyan hungarikum, mint a gyulai pároskolbász vagy a Kassai-féle lovasíjász módszer.

Nézzük előbb, hogy a szó szoros értelmében mióta létezik az orvosi hálapénz. 1957-ben tartották az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének II. küldöttgyűlését. Az orvosoknak fizetett – akkor még így nevezték – borravalóról vagy ajándékról folyt a vita: legyen, ne legyen, legális, nem legális. Ekkor hangzott el először a hálapénz kifejezés. A gyűlésen feltették a kérdést: „Elfogadhat-e egészségügyi dolgozó honoráriumot egyébként díjazott munkáért, ha az valóban a beteg hálájának és megbecsülésének kifejeződése, és azt semmi etikátlan ténykedés meg nem előzte?”

Maszék, blabla, hálapénz

A hálapénz eredetéről kétféle történet is van, mindkettő Ádám György ügyvédől, egyetemi tanártól, a műhibaperek atyjától származik, pár év különbséggel. Az egyik anekdotisztikus, a másik kevésbé. Ádám egy 1999-es nyilatkozata szerint a küldöttgyűlésen egy szakszervezeti vezető fejből pattant ki a szó:

„Ha elfogadott a blabla szó Karinthy Frigyesétől, vagy a maszek szó Tabi Lászlótól, miért ne nevezhetnék a borraivalót ezentúl hálapénznek? Hatalmas nevetés tört ki a teremben, mert ez a szókapcsolat nehezen fért össze, de végül is úgy döntöttek, hogy az emberi hála kifejezését, a borraivalót – amit az orvosok akkor még igen erőteljesen visszautasítottak, de már nem nagyon lehetett visszaszorítani -, nevezzék ezentúl latin szóval paraszolvenciának. így szelídült a sértő borraivaló szó előbb hálapénzzé, később paraszolvenciává.”

Ez tényleg jól hangzik, de inkább a valóság színezése (ráadásul a franciából elterjedő blablát állítólag Királyhegyi Pál találta ki, a maszekot pedig Kellér Dezső – mindketten kabarészerzők voltak). Ádám 1986-ban megjelent, Az orvosi hálapénz Magyarországon című kötetében még kicsit másképp írja le a körülményeket.

„Arra nincs adatom, hogy ebből a koncepcióból kiindulva ki találta ki a hálapénz kifejezést (néhány ilyen argónak van szerzője, pl. halandza, Karinthy Frigyes, blabla, Darvas Szilárd, maszek, Kellér Dezső stb.), de hogy ebben az időben keletkezett (talán észrevétlenül), az kutatásaim nyomán kétségtelen.”

Valószínű, hogy csakugyan ekkoriban kezdték el használni a hálapénz kifejezést, mert az Arcanumban szemlézett újságokba először tíz évvel később szivárgott a szó. A Csongrád Megyei Hírlap 1967. június 4-én közölt cikket a megyei kisiparosok, kiskereskedők, orvosok által fizetett adókról.

„Szentesen az együttes összeg szintén 71 ezer forint; amelyet 16 orvos és 11 állatorvos – összesen 27 adózó – fizet be!! Köztudomású egyébként az úgynevezett hálapénz, amely szintén növeli a tiszta jövedelmet. Ez azonban, mint ajándék, nem jövedelemadó-köteles.”

(A hálapénzzel – nem orvosi értelemben – korábban is találkozhatunk, például a Nemzeti Sport 1935-ös sportnyelvi magyarító pályázatára a prémium szó kiváltására javasolták a hálapénzt bevezetni. Ez hamvába holt kísérlet volt – nem úgy, mint az ugyanezre a pályázatra érkezett, és mai napig használt „rangadó” szavunk. De a második világháború előtt a kórházakban is létezett hálapénz: a tekintélyesebb orvosok adták fizetés nélkül dolgozó gyakornokaiknak.)

Mindenki meg akart gyógyulni, ha már ingyen van

Rendben, most már tudjuk, honnan ered maga a szó, de mikor és miért alakult ki az a rendszer, hogy az orvos zsebébe borítékot csúsztattunk?

Mint oly sok abszurditás, ez is a kommunizmushoz köthető. 1950-ben a három nagy betegbiztosító mellett a több tucatnyi magánbiztosítót, valamint az orvosi magánpraxis intézményét is felszámolták. Az egészségügy ingyenes lett, és – nagyon helyesen – mindenki gyógyíttatni akarta magát, olyan bajokkal is orvoshoz fordultak, amikkel korábban – nem helyesen – nem. Az egészségügyi ellátórendszer azonban erre nem volt felkészülve.

A betegek egy kórházi ágyért, egy gyorsabb műtétért, várakozás elkerüléséért fizetni kezdtek az orvosnak. Kezdetben nagyon kevés orvos fogadta el ezt a 10-20 forintos borraivalót, a többség kikérte magának, mondván, ő nem taxisofőr. Ezzel, a többi értelmiségi pályához hasonlóan, megindult az orvosi pálya inflálódása.

Az ötvenes évek feketeseggűi

A korrupció megállítására Ratkó Anna egészségügy-miniszter és Weil Emil, az orvosszakszervezet vezetője azt találta ki, hogy havi 4-5 millió forintból rendezni lehetne az orvosfizetéseket, véget vetve ezzel a borraivalozás ragályának. (Nincs új a nap alatt, több mint hetven évvel később az Orbán-kormány is ezzel az egyébként kézenfekvő módszerrel akarja letörni a korrupciót.) Az ötvenes évek elején jártunk, még élt Sztálin, Magyarország is a keményvonalas kommunista irányvonalat követte, koncepciók perekekkel, politikai bebörtönzöttekkel, kivégzettel, internáltakkal. A Szovjetunióban éppen elkezdődtek az orvospercek, ahol a Kreml orvosait azzal vádolták, hogy a pártvezetők életére törnek. Ha nem hal meg Sztálin, akkor minden bizonnyal ezt a szovjet találmányt, mármint az orvosperceket is átvesszük.

De volt a magyar orvosoknak enélkül is elég bajuk, politikailag nem voltak olyan helyzetben, hogy egy ekkora összegű béremelés átmenjen a Politikai Bizottságon. A politika négy feladatot tűzött ki az orvosok elé, és ebből csak egy, ráadásul a legkisebb jelentőségű volt az, amit a fizetésemelés orvosolhatott volna.

1. A kozmopolitizmus elleni harc – a nyugati, akár alternatív orvoslási módszerek helyett előírták a szovjet szakirodalom tanulmányozását.

2. A táppénzcsalók és az orvos segítők leleplezése – a munka harc volt, a táppénzt az állam fizette, mindez valahol érthető, miközben a táppénzcsalók elleni harc koncepciók eljárásokra is okot adott.

3. A tiltott abortuszok elleni harc – az anyaságról a nő nem dönthetett maga, a terhességmegszakítást családromboló erőnek tartották. Emiatt kiugróan magas volt az ötvenes évek elején a születések száma, az akkor születettek, a mai hetven év körüliek voltak a Ratkó-gyerekek.

4. Felszámolni a borraivalót és a lakájszellemet – nos, éppen ez szorult a negyedik helyre.

Gyermekeink gyilkosait nem fizetjük

A Politikai Bizottságban nem okozott osztatlan örömet az orvosi béremelés javaslata, és akkor még finoman fogalmaztunk. Gerő Ernő, a kommunista párt nagyhatalmú vezetője Ratkó és Weil fizetésemelési javaslatát azzal söpörte le, hogy „Gyermekeink gyilkosait nem fizetjük”, utalva itt a tiltott abortuszokra, egy kalap alá véve az egész magyar orvostársadalmat. Révai József, a párt ideológusa mindezt megfejtette azzal, hogy – szintén nem törődve a finom distinkcióval – en bloc reakciós bandának titulálta az orvosokat.

Gerő utasítására végül az a megoldás született, hogy három évig eltűrjük a borraivalóztat, de onnantól kezdve nem mehet tovább.

A történet többi részét nemhogy ismerjük, de el is szenvedtük szüleinkkel, nagyszüleinkkel, az egészségügyben dolgozókkal együtt. A borraivalóztat tovább túrték, csak egy idő után már hálapénznek nevezték, és az ötvenes évek végén született orvosi rendtartás elfogadásától kezdve lényegében legálissá tették, bár a törvényi lehetőség lett volna a büntethetőségére. (Az orvosi rendtartás azt mondta ki: ha a hálapénzt olyankor adják, amikor még nem, vagy már nem befolyásolja az orvost, és nem nagy összeg, akkor az orvostikai bizottság döntsön arról, feljelenti-e az illetőt. Tudják, hány feljelentés érkezett? Nulla.)

Az elmúlt évtizedekben többször is nekifutottak a hálapénz rendezésének, köztük az első, 1998 és 2002 között regnáló Orbán-kormány is, tekintélyes nevek közül bizottságot állított fel, köztük a már idézett Ádám György is a tagja volt, jelentésüket egy 169 oldalas könyvben foglalták össze, de ennél több nem történt. Az izgalmas kísérlet, hogy drasztikus orvosi fizetésemeléssel sikerül-e végre megszüntetni a hálapénz intézményét, a szemünk előtt zajlik.

(telex 2021. február 20., szombat)

## **Itt a lista: egyre több magyar településen veszélyes a levegő**

További településeken minősítették veszélyesnek a levegőt a magas szálló por tartalom miatt szombaton.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) térképén már Budapest, Tököl, Százhalombatta, Várpalota, Nyíregyháza, Miskolc, Sajószentpéter, Kazincbarcika, Putnok és Hernádszurdok is a veszélyes levegőminőséget jelző piros színnel szerepel.

Emellett Oszlár, Egerben, Salgótarjánban, Szolnokon, Kecskeméten, Vácon, Tatabányán, Székesfehérváron, Győrben és Szentgotthárdon egészségtelen a levegő.

Szeged, Esztergom, Dorog, Veszprém, Ajka, Mosonmagyaróvár, Sopron és Szombathely levegője kifogásoltnak számít.

A legtöbb helyen az előrejelzés szerint nem várható jelentős változás a levegőminőségben. A Főpolgármesteri Hivatal szombaton az MTI-vel azt közölte: Budapesten jövő hét péntekig nem várható lényegi javulás.

A levegőtisztaság index rendszere négy kategóriát tartalmaz: elfogadható, kifogásolt, egészségtelen és veszélyes. Az NNK korábban arra hívta fel a figyelmet, hogy az egészségtelen vagy veszélyes minőségű településeken az egészséges embereknek is ajánlott kerülni a szabadban a hosszabb ideig tartó fizikai munkát, a sporttevékenységet, a gyermekeket pedig óvni kell ettől.

(Portfolio 2021. február 20., szombat)

## **Itt az igazság a boltok ellen indított háborúról: ez lehet az Aldi, Lidl, Tesco csodafegyvere**

A nyílt hadüzenet, amelyet a kormány hirdetett a külföldi tulajdonú boltláncokkal szemben legalább a magyar vásárlók negyedének nem lesz ínyére, ha sikerrel zárul - derült ki a Pénzcentrum friss szavazásának eredményeiből. Mint azt olvasóinktól megtudtuk, a többségnek (70%) az ár és a minőség sokkal fontosabb, mint hogy magyar vagy külföldi tulajdonú-e a bolt, ahol vásárol. Érdekes ellentmondás feszül aközött, hogy a magyar vásárlók szeretnek magyar termelők, gyártók termékeit megvásárolni, de az már nem érdekli őket, hogy magyar vagy külföldi boltlánc polcairól veszik le azokat. 24 százalék pedig kifejezetten kerüli a magyar boltokat.

Nyíltan protekcionista politikát hirdetett meg Lázár János a magyar élelmiszeripar megmentése és feltámasztása érdekében még 2020. december elején. Eddig sem volt titok, hogy a kormány célja hosszú távon az élelmiszer és vegyes kiskereskedelmi vállalkozások terén a magyar többségi tulajdon elérése, viszont a nyílt hadüzenetet a Portfolio Csoport által szervezett Agrárszektor Konferencia 2020 online rendezvényen jelentette be az állami feladatok koordinálásáért felelős kormánybiztos.

A konferencián a kormánybiztos a nemzeti élelmiszeripar megerősítése mellett azt is kihirdette, hogy a kormány jövőbeli tervei között szerepel a külföldi kiskereskedelmi láncok kiszorítása is, amihez nyíltan protekcionista politikát fognak folytatni. A magyar cégek egy emberként üdvözölték Lázár János nyílt hadüzenetét a külföldi kiskerek ellen, amelyre az Országos Kereskedelmi Szövetség -melynek kötelékébe tartozik többek között, de nem kizárólag az ALDI, Lidl, Spar, vagy a Tesco, vagyis az érintett külföldi láncok egy része - szűkszavúan reagált. A Magyar Szakszervezeti Szövetség viszont aggodalmát fejezte ki a bejelentéssel kapcsolatban.

A téma ismét előkerült a február 4-én megtartott Gazdasági Évnyitón, ahol Orbán Viktor miniszterelnök sajnálatát fejezte ki, hogy a 10 évvel ezelőtti kitűzött célok szerint három szektorban (energiaszektor, bankszektor, média) sikerrel növelték a magyar tulajdoni arányt 50 százalék fölé, viszont a negyedik, "bolti, vegyes kiskereskedelem" területen nem sikerült áttörést elérniük, sőt a 2010-es tulajdoni arányokat sem biztos, hogy elérik ebben a szektorban. "Fejtörést okoz mindannyiunknak, ideértve a pénzügyminiszter urat is, de az agrárminisztert is, hogy hogyan lehetne ezen a helyzeten változtatni" - mondta a miniszterelnök.

Egy friss elemzés szerint a külföldi kiskerek kiszorításának a munkavállalókra és vásárlókra is negatív hatással lehet. A Pénzcentrum kíváncsi volt olvasói véleményére: mennyire tartják fontosnak, hogy magyar tulajdonú üzletben vásároljanak, vagy fontosabb-e számukra a minőség és az ár a boltválasztás esetében. Az eredmények magukért beszélnek:

Úgy tűnik, a magyar vásárlók számára a minőség a legfontosabb (39%), de az alacsony árak (31%) is nagy súllyal esnek a latba. Ami meglepő eredmény a szavazásban, hogy mindössze 6 százalék számára fontos, hogy ne külföldi, hanem magyar tulajdonú legyen az üzlet, ahol vásárol, viszont 24 százalék kifejezetten kerüli az ilyen üzleteket. Vagyis a válaszadók negyede nem szívesen költi a pénzét ilyen boltokban!

Nem a magyar tulajdon a fontos, hanem a magyar termék

Bár a koronavírus-járvány is gyökeresen átalakította a magyarok vásárlási szokásait, szemléletét, már évek óta zajlik az a trend, hogy egyre jobban figyelnek a fenntarthatóságra. Ennek egyik alappillére pedig az, hogy helyi termelőktől vásároljanak, így csökkentve a szállítás során keletkező környezetterhelést. De már csak logikai alapon is sokan döntenek úgy: inkább veszik az almát, amit a szomszéd megyében termelnek, mint amit külföldről utaztatnak ide.

Decemberben publikálta a magyarok ökotudatosságát felmérő kutatását a magyar ásványvízgyártó, amelyből az derült ki: saját bevallása szerint a lakosság 77 százaléka szétválogatva gyűjti hulladékot, és ha valami elromlik, akkor kétharmaduk szívesebben gondolkodik javításban, mintsem rögtön egy új vásárlásában. Dobogós helyen áll még a hazai termékek előnyben részesítése is arra hivatkozva, hogy ezzel kisebb lesz a szállítás okozta környezetszennyezés mértéke (69%).

A fenntarthatóság pedig nem csak a vásárlóknak fontos, hanem a boltláncoknak is. Az elmúlt években sorra jelentették be, hogy növelik a magyar termékek arányát a kínálatukban - ezt teszik egyrészt azért, hogy kiszolgálják a vásárlói igényeket, hogy fenntarthatóbb legyen a működésük és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) folyamatosan egyeztet a kiskereskedelmi áruházláncokkal a magyar beszállítók arányának növeléséről.

A magyar termékek arányának növeléséről a kamara októberig a Spar, a Penny, az Auchan, a Lidl, a Tesco és legutóbb az Aldi képviselőivel egyeztetett, és elvileg ezután a CBA, a Coop és a Real üzlethálózat illetékeseivel folytatott egyeztetések következtek, következnek. A kamara azt szeretné elérni, hogy a magyarországi üzletek polcain elsősorban azok a friss, vagy feldolgozott élelmiszerek legyenek megtalálhatóak, amelyekből a magyar élelmiszer-gazdaság szereplői megfelelő mennyiséget és minőséget állítanak elő.

Tapasztalatok szerint a magyar fogyasztók keresik a magyar termékeket a boltokban, a magyar termelők pedig képesek magas színvonalon, folyamatosan jó minőségben zöldséget és gyümölcsöt termelni, igényes, friss áruval ellátni a piacot, megfelelően a magas követelményeknek - közölte az agrárkamara. Ezek alapján, és a szavazás eredményei szerint a magyar vásárlók számára fontos, hogy magyar termékeket tudjanak vásárolni, 70 százalékuknak azonban mindegy, milyen tulajdonú az üzlet, ahol ezt megveszik. Fontosabb számukra a minőség, és az ár.

Főnixként támadhatnak fel a falusi kisboltok

Mindeközben 60-70 millió forintot is kaphatnak azok a vállalkozások, amelyek a kistelepüléseken működtetnek kisboltokat, vagy azokon a helyeken, ahol nincs, újat nyitnak. A Magyar Falu Program keretében 2000 fő alatti településeken dolgozó vállalkozókat támogatják. A pályázaton indulni szándékozó vállalkozók azt mondják, hogy a 75 százalékos támogatás sokat lendíthet az induláson - hangzott el az ATV híradójában.

Lehet pályázni ingatlanvásárlásra és korszerűsítésre, de eszközök beszerzésére is, valamint működési és bértámogatásra.

A pályázaton egyelőre csak a kétezernél kisebb lélekszámú településeken működő boltok indulhatnak. A nagyobb települések széléin működő kisboltok egyelőre nem kaphatnak



támogatást. Egyre többen szeretnének a peremterületeken is hasonló segítséget kapni, ezért már vizsgálják azt, hogy miként bővíthetik az érintettek körét. Jelenleg 45 milliárd forintos keretet biztosít a kormány a támogatásra.

(Pénzcentrum 2021. február 20., szombat)

## **Nyártól fontos változás jön a jogosítványoknál**

Júliustól megváltozik a közúti járművezetők egészségi alkalmasságának megállapításáról szóló rendelet – derül ki a Magyar Közlönyből.

A jövőben az egészségi alkalmassági vizsgálat határidejét úgy kell megállapítani, hogy annak hónapja és napja megegyezzen a vizsgált személy születésének hónapjával és napjával.

Ha a vizsgált személy február 29-én született, és az alkalmasság határideje lejártának évében ez a nap hiányzik, akkor az alkalmasság határideje február 28-án jár le – derül ki a rendeletből.

### **Egészségi alkalmassági vizsgálatot a jövőben:**

a vizsgált személy választott háziorvosa,

a vizsgált személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti háziorvos,

a munkavállalót foglalkoztató vagy foglalkoztatni kívánó munkáltató részére foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatást nyújtó egészségügyi szolgáltató orvos

a nem szervezett munkavégzés keretében dolgozó vagy foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban nem álló személy esetén a lakóhelye szerint területileg illetékes foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely orvos végezhet.

(VG 2021. február 21., szombat)

## **Százezer autósnek fontos határidő közeleg**

Legkésőbb március 1-jén éjfélig kell rendezniük az első díjrészletet azoknak a gépjárműtulajdonosoknak, akik január 1-jével új kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást (kgfb) kötöttek – hívja fel a figyelmet a Független Biztosítási Alkuszok Magyarországi Szövetsége (FBAMSZ).

Az FBAMSZ becslése szerint mintegy 130 ezer gépjármű, köztük több mint 80 ezer személygépkocsi üzemtartójának kell figyelnie a hamarosan lejáró határidőre. Ők azok, akik év végi fordulóval váltottak autóbiztosítót. A szervezet MTI-hez eljuttatott tájékoztatójában kiemelte: a március 1-jei határidőre a díjnak már meg kell jelennie a biztosító számláján, ezért az utolsó napokban arra is oda kell figyelni, hogy milyen módon történik a befizetés.

Az azonnali átutalás bevezetése óta a banki átutalás az utolsó napon is megfelelő lehet, ahogy a biztosító pénztárába történő személyes befizetés is biztos megoldás még március 1-jén. A csekkes és az interneten kezdeményezett bankkártyás fizetésnek azonban több nap az átfutási ideje, emiatt ezeket február 25-e után már semmiképpen nem célszerű igénybe venni, ha az ügyfél biztosra szeretne menni – jelezte a szövetség.

Nagyon sokba kerülhet a figyelmen kívül hagyás

Mint hangsúlyozták, a díjat késve fizetők nem hivatkozhatnak arra, hogy a díjfizetésről nem kaptak értesítést. A szabályok szerint ennek számontartása egyértelműen a gépjármű-üzembentartók felelőssége. Papp Lajos, a FBAMSZ gépjárműszekciójának elnöke a közleményben kifejtette: a késedelmes ügyfelek szerződéseit a biztosítóknak kötelező törölniük, így a mulasztók automatikusan biztosítási védelem nélkül maradnak, a szerződés újrakötésekor pedig a megszűnés és az újrakötés közötti időszak kiemelkedően magas fedezetlenségi díját is meg kell fizetniük.

A fedezetlenségi díj mértéke idén személyautóknál - teljesítménytől függően - naponta 560-1210 forint között alakul, teherautóknál pedig elérheti a napi 4260 forintot. A biztosítást ugyanannál a biztosítónál kell megkötni, és a fedezetlenségi díj mellett választási lehetőség nélkül az egész évi kötelező biztosítási díjat is egyszerre kell befizetni. Ennél is sokkal súlyosabb következmény azonban, hogy ha az autós a fedezetlenség időszakában okoz kárt, nem számíthat a biztosító térítésére – figyelmeztet a FBAMSZ.

(az én pénzem 2021. február 21., vasárnap)

## **Még nincs itt az ideje, hogy a felhőbe költözzenek a munkahelyek**

Továbbra is megmarad az irodai munkavégzés, de a személyes munkahelyi kontaktust sem váltja ki egyelőre az otthoni munkavégzés és a távmunka. Óriási változás ugyanakkor a tömegessé váló távmunka, amely a budapestiek 46 százalékát érintette – közölte saját, 2020 májusában végzett felmérésére hivatkozva a Deloitte.

A nemzetközi tanácsadó négy nagy munkáltatói kihívást említ, amit a távmunka elterjedése okozott:

produktivitás, vagyis a munkateljesítmény fenntartása az otthoni munkavégzés idején, a munkahelyi közösségi kapcsolatok fenntartása, valamint az új munkavállalók beilleszkedésének segítése távol az irodától,

az otthonról dolgozók tudásának folyamatos fejlesztésére is megoldást kell találniuk a munkáltatóknak, és

az innováció érdekében a munkatársakkal közös gondolkodáshoz, a spontán interakciókhoz is új teret kell találniuk.

Azok a vállalatok kezelték eredményesen a kihívásokat, amelyek a digitális térben felhalmozott adatvagyonat tudatosan alkalmazták teljesítményfejlesztésre és a munkavállalói jólét növelésére – foglalta össze a globális tapasztalatokat Drácz Dániel, a Deloitte Digital szenior menedzsere.

A jövőben az egyéni szokásokon alapuló adatmodellek és a mesterséges intelligencia lehetővé teheti, hogy minden alkalmazottat személyes teljesítményasszisztens segítsen a digitális irodai munka megszervezésében.

Hiába temetik sokan a klasszikus irodákat, a folyamatok nem azt mutatják, hogy a munkahelyi munkavégzés teljes egészében lecserélhető a távmunkára – állapította meg a Deloitte. A klasszikus irodai közeg átalakulása ahhoz a hatáshoz hasonlítható, mint amit az e-kereskedelem indított el a fizikai értékesítésben.

Bár sokan élvezik a távoli munkavégzés rugalmasságának előnyeit, legtöbbször egyáltalán nem készültek még fel egy teljesen online irodára: a megkérdezettek háromnegyedének az irodai és az otthoni munkavégzés közötti arany középút lenne a legjobb – ismertette a Deloitte.

(Magyar Nemzet 2021. február 21., vasárnap)

*FVA sajtószemle összeállítás XIV. évfolyam, 7. hét*

*Főbb témák: Fogyasztóvédelem, környezetvédelem, egészségügy, energia, élelmiszer-biztonság, vásárlás, elektronikus kereskedelem, szolgáltatás, pénzügyek, biztosítás, utazás, érdekvédelem.*

*Fogyasztóvédő Alapítvány - <https://fogyasztovedelem.hu/>*

*Hírek: [https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia\\_x/hirek.htm](https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/hirek.htm)*

*Panaszok: [https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia\\_x/levelek.htm](https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/levelek.htm)*

*Üzenőfal / archív: [https://fogyasztovedelem.hu/Varia\\_x/uzeno.htm](https://fogyasztovedelem.hu/Varia_x/uzeno.htm)*

*Sajtószemle: [https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia\\_x/sajto.htm](https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/sajto.htm) (Hír-Adás)*

**Fogyasztóvédő és –Érdekszövetség Alapítvány** <https://fogyasztovedelem.hu> [levelek@fogyasztovedelem.hu](mailto:levelek@fogyasztovedelem.hu)